

Turistički resursi Kölna i Bonna

Sambolek, Katarina

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Međimurje in Čakovec / Međimursko veleučilište u Čakovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:110:772529>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-05**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic of Međimurje in Čakovec Repository -
Polytechnic of Međimurje Undergraduate and
Graduate Theses Repository](#)

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
STRUČNI STUDIJ MENADŽMENT TURIZMA I SPORTA

KATARINA SAMBOLEK

TURISTIČKI RESURSI KÖLNA I BONNA

ZAVRŠNI RAD

ČAKOVEC, 2021.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
STRUČNI STUDIJ MENADŽMENT TURIZMA I SPORTA

KATARINA SAMBOLEK

TURISTIČKI RESURSI KÖLNA I BONNA
TOURISM RESOURCES OF COLOGNE AND BONN

ZAVRŠNI RAD

Mentor:

mr.sc. Ivan Hegeduš, v.pred.

ČAKOVEC, 2021.

SAŽETAK

Köln i Bonn njemački su gradovi smješteni u pokrajini Sjeverna Rajna-Vestfalija. Gradovi Köln i Bonn u današnje vrijeme sa svojim turističkim resursima i turističkim atrakcijama privlače turiste iz svih zemalja svijeta. Turistički resursi i turističke atrakcije zauzimaju važno mjesto u privlačenju turista u pojedine destinacije. Ovaj završni rad temelji se na turističkim resursima Kölna i Bonna, utjecaju njihove atraktivnosti u privlačenju turista. Raznolikost turističkih resursa temelj je za razvoj turizma te turistički resursi privlače turiste iz svih zemalja svijeta. Ovim radom utvrđuje se koji grad privlači više turista, informiranost osoba o gradovima Kölnu i Bonnu te koje su najatraktivnije turističke atrakcije u pojedinom gradu, odnosno koje turističke atrakcije čine temelj za privlačenje turista u pojedini grad. Metodologija rada temelji se na kvalitetnoj i provjerenoj literaturi, kao i prethodno stečenim znanjem iz područja turizma.

U radu su predstavljena obilježja turističkih resursa, povijest gradova Kölna i Bonna te njihova obilježja i prikazani su turistički resursi i turističke atrakcije Kölna i Bonna. Turizam gradova Kölna i Bonna razvijao se kroz vrijeme s izgradnjom turističkih atrakcija i postojećim turističkim resursima. Kako bi se stekao uvid u turizam gradova predstavljeni su turistički resursi gradova i izražena je struktura turista kroz vrijeme. Turistički resursi i turističke atrakcije povezane su s razvojem turizma te služe privlačenju turista u destinacije. Prikazanom strukturom turista dobiva se uvid u turizam gradova Kölna i Bonna, njihov turistički razvoj i razliku u broju turista. Turistički resursi i turističke atrakcije pružaju uvid u razlike između gradova Kölna i Bonna te je vidljiv povijesni utjecaj na pojedini grad. Utjecaj izgradnje turističkih atrakcija na dolazak turista u pojedinu destinaciju prikazan je strukturom turista u gradovima Kölnu i Bonnu. Za potrebe rada provedeno je istraživanje korištenjem anketnog upitnika na definiranom uzorku ispitanika. Cilj istraživanja bio je utvrditi privlačnost turističkih resursa Kölna i Bonna, informiranost osoba o Kölnu i Bonnu te razlike u turističkoj strukturi gradova.

Ključne riječi: *turizam, turistički resursi, turističke atrakcije, Sjeverna Rajna-Vestfalija, Köln, Bonn, rijeka Rajna*

Sadržaj

SAŽETAK

1. UVOD.....	5
2. DEFINIRANJE TURIZMA	7
2.1. Turistički resursi	8
2.1.1. Prirodni turistički resursi.....	9
2.1.2. Društveni turistički resursi	9
2.2. Turistički prostor, destinacija i infrastruktura.....	10
3. SJEVERNA RAJNA-VESTFALIJA.....	11
3.1. Turističke atrakcije Sjeverne Rajne-Vestfalije	11
3.2. Turistički smještaj Sjeverne Rajne-Vestfalije.....	12
4. KÖLN – GRAD KARNEVALA	13
4.1. Turistički resursi Kölna.....	14
4.2. Turistički smještaj Kölna	18
5. BONN – GRAD BEETHOVENA.....	19
5.1. Turistički resursi Bonna.....	20
5.2. Turistički smještaj Bonna	25
6. STRUKTURA TURISTA SJEVERNE RAJNE-VESTFALIJE	26
6.1. Struktura turista Kölna.....	28
6.2. Struktura turista Bonna	29
7. ISTRAŽIVANJE TURISTIČKIH RESURSA KÖLNA I BONNA	33
7.1. Metodologija istraživanja	33
7.2. Rezultati provedenog istraživanja.....	35
7.3. Ograničenja istraživanja	44
8. ZAKLJUČAK.....	45
9. LITERATURA	47
PRILOZI.....	54

1. UVOD

Turističke resurse čine prirodne i kulturne znamenitosti pojedinog prostora. Turistički resursi i turističke atrakcije privlače turiste u određene destinacije. Razvoj turizma povezan je s pojmom turističkih resursa.

Sjeverna Rajna-Vestfalija regija je smještena u zapadnoj Njemačkoj koja je nastala 1946. godine. Regiju čini pet upravnih okruga. Regija Sjeverna Rajna-Vestfalija sadrži četiri područja, odnosno znamenitosti koje se nalaze pod zaštitom UNESCO-a.

Köln i Bonn, njemački gradovi smješteni u pokrajini Sjeverna Rajna-Vestfalija bilježe porast turističkih dolazaka kroz godine. Köln se nalazi na popisu turistički najatraktivnijih gradova, na kojem zauzima četvrto mjesto (<https://www.planetware.com/germany/best-places-to-visit-in-germany-d-1-13.htm>) te je grad u kojem je smještena druga najprivlačnija turistička atrakcija u zemlji, Kölnska katedrala. (<https://www.planetware.com/tourist-attractions/germany-d.htm>) Broj turističkih posjetitelja u Kölnu svake godine se povećava. Tako je 2019. godine ukupan broj turističkih dolazaka i noćenja iznosio 10,4 milijuna, u usporedbi s 2018. godinom kada je broj iznosio 10 milijuna turističkih dolazaka i noćenja. (<https://de.statista.com/statistik/daten/studie/235358/umfrage/anzahl-der-touristischen-ankuenfte-und-uebernachtungen-in-koeln/>) Bonn, bivši glavni grad Njemačke na obalama rijeke Rajne, obilježavaju turističke atrakcije poput Beethovenovog doma i brojnih parkova uz rijeku Rajnu. Godine 2019. Bonn bilježi broj od ukupno 4,7 milijuna turističkih dolazaka, u odnosu na 2018. godinu kada je broj turističkih dolazaka iznosio 4,4 milijuna. (<https://www.bonn.de/pressemitteilungen/februar/region-bonn-tourismus-bilanz-2019-mit-neuem-rekord.php>)

U prvom dijelu rada provedeno je sekundarno istraživanje na temelju gradova Kölna i Bonna. Istraženi su turistički resursi i atrakcije gradova. U drugom dijelu rada provedeno je primarno istraživanje u obliku anketnog upitnika na uzorku od 301 ispitanika. Predmet istraživanja ovog rada čini istraživanje zadovoljstva turista i potencijalnih turista turističkim resursima i turističkom ponudom gradova Kölna i Bonna. Nadalje, predmet istraživanja zasniva se na utvrđivanju privlačnosti turističkih resursa gradova turistima i potencijalnim turistima te informiranosti ispitanika o navedenim turističkim destinacijama. Istraživanjem je potrebno utvrditi koji turistički

resursi samih gradova su najprivlačniji turistima i potencijalnim turistima, jesu li ispitanici upoznati s turističkim destinacijama te zadovoljstvo ispitanika turističkom ponudom gradova. Ciljevi istraživanja ovog rada su: istražiti turističke resurse Kölna i Bonna, utvrditi privlačnost gradova Kölna i Bonna kao turističkih destinacija te utvrditi privlačnost turističkih resursa Kölna i Bonna. U posljednjem dijelu rada donosi se zaključak na temelju provedenog istraživanja.

2. DEFINIRANJE TURIZMA

Prema S. i Z. Marković (1967), turizam je dinamična pojava koja se uvijek manifestira u nekom prostoru koji mora imati privlačnu snagu za ljude željne rekreacije. Turizam, nastao sredinom 19. stoljeća, predstavlja relativno mladu društveno-ekonomsku pojavu koja je nastala kao odraz razvoja društva. U turizmu čovjek predstavlja ishodišnu točku i subjektivni element te je pokretač i sudionik u stalnim migracijama koje se nazivaju turizmom. Čovjek ima potrebu i sklonost za kretanjem, za spoznajom. Zadovoljenje sekundarnih potreba čovjek postiže za vrijeme slobodnog vremena. Atraktivni faktori u turizmu predstavljaju one faktore o kojima ovisi turistička kvaliteta prostora. Faktori mogu biti odraz geografske sredine ili čovjekove aktivnosti. Suvremeni masovni turizam sve je stalniji oblik korištenja slobodnog vremena te je izraz ukupnih društvenih i ekonomskih mogućnosti pojedine zemlje ili uže teritorijalne cjeline. (Jadrešić, 2001) Sociologija interpretira slobodno vrijeme kao vrijeme oslobođenog od organiziranog rada, ali ne i vrijeme osobođeno svih društvenih obveza. Dokolicom se naziva vrijeme, odnosno dio slobodnog vremena u kojem je čovjek prepušten vlastitom izboru i volji. Povećanje dokolice i poboljšanje uvjeta života uvjetovalo je pristup ljudi kulturnim vrijednostima te navedeni proces dobiva obilježje masovnosti. Masovna kultura sastavni je dio dokolice, razvija pojedinačnu svijest te je značajna u razvoju suvremenog društva. Turizam je posebno uvjetovana migratorna pojava u prostoru i među ljudima koja stvara brojne posljedice različitog karaktera. Turist, bez spoznaje predmeta kojeg kupuje, često daje odgovarajuća financijska sredstva unaprijed, dok je stvarni predmet njegove kupnje cjelovit doživljaj koji će tek ostvariti u određenoj turističkoj destinaciji. Turistički proizvod predstavlja, s jedne strane, konačan rezultat rada i napora turističke ponude, dok s druge strane označava rezultat trenutnog raspoloženja, potreba i želja turističkog korisnika. Teorija turizma turističku ponudu dijeli na primarnu i sekundarnu ponudu. Primarnu ponudu čini prostor sa svim svojim prirodnim elementima. (Vukonić, 1987) Čovjek, kao fizička osoba, središnja je točka svakog putovanja. Turist, kako bi osvario svoje potrebe i želje, mora dati određena financijska sredstva onim subjektima koji će mu pružiti i prodati odgovarajuća dobra i usluge. Akt potrošnje izaziva akt proizvodnje na jednoj strani te raspodjele i razmjene na drugoj strani. (Antunac, 2001) U odnosu na suvremena kretanja u turizmu pozicija pojedine turističke destinacije na tržištu u

izravnoj je vezi s količinom i kvalitetom zabavnih, rekreativnih i komplementarnih sadržaja koji se nalaze u destinaciji. (Poljanec-Borić, 2011) Veći broj turista u odnosu na nosivost turističkih lokaliteta često donosi brojne materijalne štete, međutim posljedice su lako mjerljive i vidljive te se planovi sanacije mogu relativno brzo realizirati. (Jelinčić i sur., 2010) Tržišni odnosi u turizmu pojavljuju se kada osobe zainteresirane za turističku rekreaciju i odmor postanu potencijalni tražitelji te kada se prema njima postavi drugi činitelj tržišta, odnosno ponuđač. Turističko tržište specifično je zbog načina njegova funkcioniranja, odnosno specifičnost turističkog tržišta proizlazi iz djelomičnih karakteristika turističke ponude i potražnje te iz posebnih obilježja dobra koje se razmjenjuje na turističkom tržištu. (Senečić i Vukonić, 1993)

2.1. Turistički resursi

Resursi predstavljaju sirovine koje čine turistički proizvod. Turistički proizvod čine ljudski i tržišni resursi. Razvoj turističkih kretanja važan je čimbenik u procesu kreiranja turističkog proizvoda. (Karlovac, 2008) Turistički resursi i turističke atrakcije čine prirodna i kulturna dobra. Pojam turističkog resursa označava motivaciju turista za posjet određenom području, iz razloga što turisti smatraju da će izravan kontakt s turističkim resursom zadovoljiti njihovu želju, potrebu ili potražnju. (Navarro, 2015) Riječ turistički resurs odnosi se na prirodne atrakcije, umjetne atrakcije, usluge i infrastrukturu koja privlači turiste na posjet destinaciji ili određenom mjestu te turistički resursi mogu oblikovati i samu turističku destinaciju. Pojam turističkih resursa usko je povezan s različitim elementima razvoja turizma. (Tsartas i Sarantakou, 2017) Prirodni turistički resursi mogu se klasificirati kao geomorfološki resursi, klimatski resursi, hidrografski resursi, biogeografski resursi i zaštićena prirodna područja. U antropogene turističke resurse ubrajaju se kulturni resursi, etno-socijalni resursi, resursi vezani uz umjetnost i resursi okoliša, odnosno okruženja. (Knežević, 2008) Primarne turističke resurse čine resursi koji postoje određeno vrijeme, odnosno koji su stvoreni za druge ili neturističke svrhe. Primarni turistički resursi uključuju prirodne resurse ili krajolik kao što su planine, vjerske građevine kao što su hramovi i obrambena područja ili mjesta kao što su gradske zidine. Sekundarni turistički resursi izgrađeni su isključivo za zadovoljenje potreba turista. Sekundarni turistički resursi uključuju hotele, tematske

parkove. (<https://www.geographycasestudy.com/primary-and-secondary-tourist-resources/>)

2.1.1. Prirodni turistički resursi

Prirodne turističke resurse čine klimatski, geomorfološki, hidrografski, biogeografski i pejzažni resursi. Klimatski turistički resursi obuhvaćaju klimu koja obilježava pojedino područje te klimatska obilježja. U odnosu na intenzitet djelovanja klima predstavlja komplementaran turistički resurs, ali, s obzirom na njezina rekreativna svojstva, može i samostalno djelovati na privlačenje turista. Geomorfološke turističke resurse čine sve reljefne raznolikosti površinskih i podzemnih oblika zemlje. Hidrografski turistički resursi, uz klimu, čine najprivlačnije čimbenike razvoja suvremenog turizma. Vode u turizmu sadrže rekreativna i estetska svojstva atraktivnosti. Biogeografski turistički resursi obuhvaćaju floru i faunu. Pojam pejzaža u turizmu podrazumijeva jedinstven skup različitih prirodnih i društvenih resursa određenog prostora koji ima raznoliko i višestruko djelovanje na čovjeka te se pejzažni turistički resursi svrstavaju u kompleksne turističke motive kretanja. (Čavlek i sur., 2011)

2.1.2. Društveni turistički resursi

Društvene turističke resurse čine kulturno-povijesni, etnosocijalni, umjetnički, manifestacijski i ambijentalni resursi. Osnovne motive za posjet kulturno-povijesnih turističkih resursa čine njihova raritetnost i razina umjetničke vrijednosti, njihovo povijesno značenje, estetske i druge vrijednosti. Etnosocijalni turistički resursi obuhvaćaju cijeli spektar materijalne i duhovne kulture jednoga naroda te je grupa navedenih resursa vrlo heterogena. Umjetničke turističke resurse čine spomenici iz povijesnog i kulturnog razvoja pojedinog naroda te suvremena dostignuća u arhitekturi, likovnoj ili drugoj umjetnosti. Manifestacijski turistički resursi znatno povećavaju stupanj atraktivnosti turističke destinacije te upotpunjuju sadržaj boravka i stvaraju mogućnost veće potrošnje turista. Turizam znatno utječe na postanak, razvoj, vrijeme održavanja te i kvalitetu manifestacija. Ambijentalni turistički resursi obuhvaćaju manje ili veće prostorne cjeline koje je stvorio čovjek te koje su izgledom, tehnikom izvedbe ili funkcijom privlačne turistima. (Čavlek i sur., 2011)

2.2. Turistički prostor, destinacija i infrastruktura

Pojam prostora u turizmu obuhvaća sve datosti u tom prostoru, bez obzira na njihovo porijeklo. (Vukonić, 1987) Turistički prostor predstavlja prvorazredni strateški resurs te je važna i nezaobilazna odrednica gospodarskog pozicioniranja, sredstvo konkurentskog pozicioniranja i tržišnog diferenciranja u odnosu na druge zemlje. (Kunst, 2012) Turistička destinacija geografski je prostor koji se razlikuje od mjesta stalnog boravka turista te u kojoj se provodi turistička aktivnost. (Čavlek i sur., 2011) Infrastrukturu u turizmu čini, s jedne strane, cestovni, zračni, željeznički i ostali prijevoz, s druge strane infrastrukturu čine razne vrste opskrbe kao što su voda, struja i ostale vrste. (Poljanec-Borić, 2011)

3. SJEVERNA RAJNA-VESTFALIJA

Sjeverna Rajna-Vestfalija pokrajina je zapadne Njemačke. Graniči s pokrajinama Donja Saska na sjeveru, Hessen na istoku i Rajna-Palatinat na jugu te sa zemljama, odnosno državom Belgija na jugozapadu i Nizozemskom na zapadu. Pokrajina Sjeverna Rajna-Vestfalija nastala je 1946. godine, spajanjem bivše pruske provincije Vestfalije i sjevernog dijela pruske provincije Rajne. Pokrajini Sjeverna Rajna-Vestfalija pripada gorska regija Sjeverni Eifel u južnom dijelu te planine Sauerland na jugoistoku. Vulkanska stijena nalazi se u regiji Siebengebirge na istočnoj obali rijeke Rajne. Na istoku pokrajine nalazi se planinsko područje Westerwald. Sjeverozapad pokrajine sadrži nizine koje se spajaju s brdskim predjelima na jugu i istoku. Glavni pritok rijeke Rajne je Ruhr. Neke od gradova koji se nalaze u Sjevernoj Rajni-Vestfaliji čine Köln, Bonn, Aachen, Bochum, Düsseldorf, Dortmund, Duisburg, Münster, Essen, Solingen, Wuppertal. U regiji Sjeverna Rajna-Vestfalija nalaze se četiri područja pod zaštitom UNESCO-a. Znamenitosti svjetske baštine čine Aachenska katedrala, pod zaštitom UNESCO-a od 1978. godine, zatim Kölnska katedrala, pod zaštitom UNESCO-a od 1996. godine, dvorac Augustusburg i susjedna lovačka kuća Falkenlust u gradu Brühl, pod zaštitom UNESCO-a od 1984. godine te industrijski kompleks rudnika ugljena Zollverein u Essenu, koji je pod zaštitom UNESCO-a od 2001. godine. (<https://www.britannica.com/place/North-Rhine-Westphalia>) Glavni upravni okrug na području regije Sjeverna Rajna-Vestfalija je grad Düsseldorf, a najveći upravni okrug je grad Köln. Površina pokrajine Sjeverna Rajna-Vestfalija iznosi 34.083 kvadratnih kilometara. Prirodne resurse na tom prostoru čine antracit, lignit i željezna ruda. Poljoprivredni proizvodi na tom području su šećerna repa, jagode i žito. Industrije na prostoru regije Sjeverna Rajna-Vestfalija čine rudarstvo, proizvodnja čelika, biokemija i tehnologija. (<https://www.nationsonline.org/oneworld/Germany/nordrhein-westfalen.htm>)

3.1. Turističke atrakcije Sjeverne Rajne-Vestfalije

Neke od najpoznatijih turističkih atrakcija u regiji Sjeverna Rajna-Vestfalija su Kunstpalast u Düsseldorfu, dvorac Cappenberg u Selmu, dvorac Wittringen u Gladbecku, Wewelsburg u Bürenu, utvrda Monschau u Monschau, Kölnska katedrala i utvrda Altena u Alteni. Kunstpalast u Düsseldorfu obuhvaća povijest umjetnosti iz

nekoliko stoljeća. Dvorac Cappenberg u Selmu potječe iz 17. stoljeća, kompleks s glavnim dvorcem predstavlja kulturnu atrakciju s muzejom. Dvorac Wittringen u Gladbecku rekreacijski je prostor u stilu engleskog krajobraznog parka. Wewelsburg u Bürenu u današnje vrijeme je zatvoren te je jedini dvorac u obliku trokuta u Njemačkoj. Na prostoru utvrde Monschau smješten je hostel te je utvrda uklopljena u gradski krajolik. Kölnska katedrala znamenitost je grada Kölna. Utvrda Altena izgrađena je u 12. stoljeću. (<https://www.nrw-tourismus.de/sehenswuerdigkeiten>)

3.2. Turistički smještaj Sjeverne Rajne-Vestfalije

Smještaj u prirodi, odnosno kampiranje na otvorenom turisti Sjeverne Rajne-Vestfalije mogu doživjeti u parku prirode Hohes Venn-Eifel. Kampovi u parku prirode dostupni su pješačkim stazama. Ponuda turističkog smještaja regije Sjeverna Rajna-Vestfalija obuhvaća i smještaj u šumi. Smještaj se nalazi u gradu Bonnu, u središtu šume Kottenforst. Kompleks pod nazivom V-Hotel obuhvaća tri smještajna objekta izgrađena od drva bora. Turistima pruža se i mogućnost smještaja u cijevi za otpadnu vodu. Kompleks se nalazi u Berneparku u gradu Bottropu. Na jezeru Diersfordter Waldsee u gradu Weselu turisti mogu doživjeti smještaj na brodu. Hotel s najvećom nadmorskom visinom u Sjevernoj Rajni-Vestfaliji smješten je u gradu Winterberg na brdu Kahler Asten te se nalazi na visini od 841 metar. (<https://www.nrw-tourism.com/unusual-accommodation#recordholder>)

4. KÖLN – GRAD KARNEVALA

Njemački grad Köln, smješten u pokrajini Sjeverna Rajna-Vestfalija, najveći je grad te pokrajine te zauzima površinu od 405,02 četvornih kilometara. Grad Köln četvrti je po veličini najveći grad Njemačke.¹ Köln se nalazi na rijeci Rajni. Kölnska katedrala najpoznatija je znamenitost u gradu Kölnu. (<https://schlüsseldienst-köln.de/stadt/>) Broj stanovnika u Kölnu 2021. godine procjenjen je na 1.128.652. Gustoća naseljenosti grada iznosi 2.700 stanovnika po kvadratnom kilometru. (<https://worldpopulationreview.com/world-cities/cologne-population>)

Povijest Kölna proteže se iz vremena rimljana. Nakon naseljavanja sela Ubii na Rajni rimljani ga nazivaju Colonia. Do srednjeg vijeka Köln je bio jedan od najvažnijih trgovačkih gradova u Europi. U srednjem vijeku Köln je bio jedan od najgušće naseljenih gradova njemačke govorne regije. Slobodni carski grad postao je 1475. godine nakon inicijative građana Kölna. Prvo gradsko sveučilište u Europi, osnovano u Kölnu 1388. godine, sada je jedno od najvećih sveučilišta Njemačke s više od 44.000 studenata. Rušenjem gradskih zidina 1881. godine omogućeno je proširenje grada Kölna te industrijskom revolucijom Köln postaje industrijski grad. 90% unutrašnjosti grada uništeno je tijekom Drugog svjetskog rata te je do kraja rata na gradskom području živjelo 40.000 ljudi. Obnova starog grada započinje 1947. godine. Kulturni turizam sada se ostvaruje putem muzeja u Kölnu². Veliki broj međunarodnih sajмова s otprilike 2.000.000 turista održava se svake godine u Koelnmesseu³. Znameniti događaj Kölna je i karneval u Kölnu koji se održava svake godine u veljači ili ožujku. Zračnom lukom Köln-Bonn moguće je letjeti na više od 130 svjetskih odredišta. (<https://www.cologne.de/history-of-cologne.html>)

Zračna luka Köln-Bonn nalazi se na 6. mjestu prema važnosti u Njemačkoj. Zračnom lukom Köln-Bonn 2018. godine prošlo je 12,96 milijuna putnika. Iz zračne luke Köln-Bonn svojim avionima leti više od 30 zračnih prijevoznika. 2018. godine iz zračne luke

---

¹ Najveći gradovi Njemačke prema veličini i broju stanovnika: Berlin, Hamburg, München i Köln. (<https://www.dw.com/en/top-10-germanys-largest-cities/g-52632011>)

² Muzeji u Kölnu su: Muzej Ludwig, Muzej Wallraf-Richartz, Rimsko-germanski muzej, Muzej Kolumba-Diosecan, Kölnski muzej karnevala, Muzej grada Kölna, Muzej Njemačkog sporta i olimpijskih igara, Dokumentacijski centar nacionalsocijalizma, Muzej primjenjene umjetnosti, Muzej čokolade, Muzej istočnoazijske umjetnosti, Muzej Schnütgen/Rautenstrauch-Joest, Komora s blagom Kölnske katedrale. (<https://www.cologne.de/what-to-do/museums.html>)

³ Koelnmesse je organizator, odnosno organizacija pod kojom i na čijem prostoru se održavaju međunarodni sajmovi u gradu Kölnu. (<https://www.koelnmesse.com/company/us/>)

prevezeno je 860.000 tona zračnog tereta te zračna luka Köln-Bonn zauzima 3. mjesto u Njemačkoj i 6. mjesto u Europi kao teretni aerodrom. Na prostoru zračne luke nalazi se 130 poduzeća i agencija koje prema podacima iz 2017. godine zaposlile su 14.800 osoba te je prihod aerodroma iznosio 560 milijuna eura. U samoj zračnoj luci nalazi se otprilike 1.900 zaposlenih osoba. (<https://www.cologne-bonn-airport.com/en/company/flughafen-koelnbonn-gmbh.html>)

Köln je središte automobilske industrije od kraja 19. stoljeća do sada, s naglaskom na proizvodnju motora. Danas je središte Europskog tržišta poduzeća Ford Motor Company. Značajne industrije u Kölnu su bankarstvo, medijske kompanije, inženjerstvo, elektrotehnika, strojarstvo, farmacija. Proizvodi koji se vežu uz grad Köln su čokolada, jednu od turističkih atrakcija Kölna čini Muzej čokolade, pivo Kölsch, zatim kolonjska voda. Gradska kolonjska voda prvi put se komercijalno proizvodi početkom 18. stoljeća. Sjedište u gradu Kölnu ima Institut Max Planck za istraživanje biljaka. Grad Köln najprometnije je željezničko čvorište u zemlji te je glavno čvorište Njemačke i Europske mreže brzih putnih željeznica. Međunarodna zračna luka nalazi se između Kölna i Bonna. Prijevoz unutar grada obuhvaća tramvaj, autobus i podzemnu željeznicu. Administrativno je središte jednog od pet upravnih okruga Sjeverne Rajne-Vestfalije⁴. (<https://www.britannica.com/place/Cologne-Germany/Architecture>)

4.1. Turistički resursi Kölna

Kölnska katedrala, izgrađena između 1248. i 1880. godine, pripada srednjovjekovnoj gotičkoj arhitekturi. (<https://www.cologne.de/what-to-do>) Značajan dio katedrale čine Sjeverni toranj, visok 157,38 metara i Južni toranj, visok 150,38 metara, izgrađeni 1880. godine. Kölnska katedrala druga je najviša građevina u gradu Kölnu.⁵ Dužina katedrale iznosi 145 metara te poprečni brod prostire se na 86 metara. Cijena ulaza u katedralu iznosi 3 eura. (<https://www.cologne.de/what-to-do/the-cologne-cathedral.html>) Kölnska katedrala, u širem smislu, može se smatrati središtem grada Kölna i objektom za orijentaciju. Katedrala je znamenitost dužine 145 metara, širine 86 metara te visina kula iznosi 157 metara. Površina katedrale je 7.000 kvadratnih metara. Prije izgradnje

⁴ Pet upravnih okruga u Sjevernoj Rajni-Vestfaliji: Düsseldorf, Köln, Münster, Arnsberg, Detmold. (https://www.lwl.org/LWL/Kultur/Westfalen_Regional/Gebiet_Identitaet/Administrative_Gliederung)

⁵ Najviša građevina u gradu Kölnu je Kölnski toranj. (<https://www.emporis.com/buildings/109573/koelnturm-cologne-germany>)

sadašnje katedrale, isto mjesto zauzimale su romanička katedrala i sveta građevina iz ranijeg razdoblja. Kule katedrale okrenute su prema rijeci Rajni i njenih 6 glavnih mostova⁶, glavnom kolodvoru, muzejima, trgovačkoj ulici te na vedar dan vidljiv je i Siebengebirge⁷ od gdje potječe kamen korišten u izgradnji katedrale. Najstarija je fontana u Kölnu izgrađena 1870. godine, fontana Petrus koja se nalazi neposredno u blizini Kölnske katedrale. (Du Mont, 2004) Znamenitost starog grada čini crkva Velikog sv. Martina. Razgled starog grada moguće je provesti putem rikše. Rikše u Kölnu uvedene su 1992. godine kao ekološki prihvatljiv prijevoz turista. (<https://www.perpedalo.de/ueber-uns/>)

Slika 1. Kölnska katedrala

Izvor: Vlastita arhiva autora

Kölnski zoološki vrt, osnovan 1860. godine, sadrži više od 800 vrsta životinja. Cijena ulaznice za odraslu osobu iznosi 19,50 eura, za studente i školsku djecu 14,50 eura, za djecu, od 4 do 12 godina 9 eura te za djecu mlađu od 3 godine ulaz je besplatan. (<https://www.cologne.de/what-to-do/zoo.html>) Kölnski stari grad smješten je neposredno uz rijeku Rajnu, zajedno s Kölnskom katedralom i crkvom Veliki sv. Martin. (<https://www.cologne-tourism.com/see-experience/poi/cologne-old-town/>)

---

⁶ Šest glavnih mostova rijeke Rajne u Kölnu su Hohenzollern, Severin, Deutzer, Rodenkirchen, rotacijski most Deutzer i Südbrücke. (https://www.tripadvisor.com/Attractions-g187371-Activities-c47-t5-Cologne_North_Rhine_Westphalia.html)

⁷ Planinski lanac, Siebengebirge nalazi se na obali rijeke Rajne, odnosno na jugoistoku grada Bonna u okrugu Rhein-Sieg. Veliki dio Siebengebirgea danas je zaštićeno područje. (<https://www.nrw-tourism.com/the-wild-siebengebirge>)

Povijesna gradska vijećnica Kölna, Kölner Rathaus, najstarija je takva javna zgrada u Njemačkoj s bogatom povijesti koja seže 900 godina unazad. Niz različitih arhitektonskih utjecaja vidljiv je na zgradi, glavna zgrada izgrađena je u 14. stoljeću i kula izgrađena u 15. stoljeću. Jednosatno krstarenje rijekom Rajnom u Kölnu turistička je atrakcija kojom je moguće razgledati znamenitosti Kölna pod kojim se podrazumjeva Kölnska katedrala, Stari grad i most Hohenzollern. Turistička aktivnost, jedna od najpopularnijih je večernje panoramsko krstarenje rijekom Rajnom koje traje dva sata. Turističke atrakcije vezane uz umjetnost uključuju muzej Wallraf-Richartz i muzej Ludwig. Muzeji su smješteni u novije gradske arhitektonske građevine i sadrže europsku umjetnost s naglaskom na djela Rembrandta, Maneta i Renoira. Povijesna Kölnska umjetnost nalazi se u muzeju Wallraf-Richartz, dok muzej Ludwig sadrži više suvremene umjetnosti i slikarstva. U zgradi se nalazi i Agfa-Foto-Historama koji sadrži prikaze fotografija i fotoaparata iz 1840. godine nadalje. Dokumentacijski centar grada Kölna važna je znamenitost, interaktivni muzej i istraživački centar koji se odnosi na vrijeme nacionalsocijalizma. Centar je smješten u zgradi u kojoj je Gestapo, odnosno državna tajna policija držala zatvorenike. Kölnski zoološki vrt, osnovan 1860. godine, jedan je od najstarijih zooloških vrtova Njemačke. Žičara Köln, osnovana 1957. godine, prva je europska žičara koja je prešla rijeku, u navedenim okolnostima rijeku Rajnu. Veliku privlačnost same žičare čine pogledi na Stari grad i Kölnsku katedralu. Telekomunikacijski toranj Kölna smješten je sjeverozapadno od starog grada Kölna. Toranj je visok 243 metara i sadrži visoku razglednu platformu i okretni restoran. KölnTriangle suvremena je zgrada na Ottoplatzu s panoramskom platformom za razgledavanje grada Kölna. Povijest Kölnskog muzeja čokolade proteže se iz 1972. godine, kada je Hans Imhoff kupio tvornicu čokolade Stollwerck. Interaktivni muzej koji pruža mogućnost promatranja procesa izrade čokolade i izrade dizajna čokolade koju turist kreira. Flora i botanički vrt Köln nalazi se u sjevernoj četvrti Kölna u blizini riječne obale. Botanički vrt osnovan je u 19. stoljeću, sadrži više od 10.000 vrsta biljaka i otvoren je tijekom cijele godine. Rimsko-germaski muzej nalazi se u blizini Kölnske katedrale te sadrži arheološku baštinu grada od razdoblja paleolitika do ranog srednjeg vijeka. Muzej primjenjene umjetnosti nalazi se jugozapadno od Kölnske katedrale, osnovan je 1888. godine. (<https://www.planetware.com/tourist-attractions-/cologne-d-nw-col.htm>)

Grad Köln organizirao je proljetni sajam 1924. godine. Vizija Konrada Adenauera bila je uspostaviti globalno trgovačko središte za regionalno gospodarstvo u Kölnu. (<https://www.koelnmesse.com/company/us/history/>) Sajamska tvrtka i izložbeni prostor osnovani su u Kölnu 1920. godine. Dvije godine nakon Drugog svjetskog rata, odnosno 1947. godine, nakon obnove, održani su prvi poslijeratni sajmovi u Kölnu. Tijekom 1964. i 1973. godine dolazi do modernizacije i urbanizacije. U 6. desetljeću poslovanja Kölnske sajamske tvrtke, odnosno od 1974. do 1983. godine, Koelnmesse postaje organizator sajmova s globalnim utjecajem. (<https://www.koelnmesse.com/company/us/history/the-koelnmesse-in-9-decades/>)

Prema istraživanju koje je provedeno 2019. godine, na svjetskoj razini, Koelnmesse nalazi se na 7. mjestu. Površina unutarnjeg izložbenog prostora iznosi 284.000 kvadratnih metara. (<https://www.statista.com/statistics/264240/largest-exhibition-halls-in-the-world-by-hall-capacity/>) Koelnmesse je po veličini 3. mjesto održavanja sajmova⁸ u Njemačkoj i u prvih 10 na svjetskoj razini. Svake godine u Kölnu održi se oko 80 sajmova i izložba. U vlasništvu Koelmesea nalazi se 11 sajamskih hala, površina izložbenog i vanjskog prostora iznosi 400.000 kvadratnih metara. Vanjski prostor sadrži 17.500 parkirnih mjesta te se u prostorima održava 2.000 konferencija godišnje. Kapacitet prostora za konferencije je 19.500 sudionika. Na prostorima sudjeluje otprilike 54.500 tvrtka izlagača iz 122 zemlje. Godišnji broj turista koji dolaze na Kölnski sajam iznosi oko 3 milijuna te dolaze iz 224 zemlje. U suradnji s Koelnmesseom je 175 hotela, odnosno u posjedu poduzeća je oko 94.000 hotelskih kreveta koji se nalaze u regiji Köln. (<https://www.koelnmesse.com/company/us/koelnmesse-in-figures/>) Neki od najpoznatijih sajmova koji se održavaju na tom prostoru su DMEXCO, odnosno sajam osoba koje sudjeluju u digitalnom poslovanju, marketingu i inovacijama, zatim Anuga, vodeći svjetski sajam za prehrambenu industriju i industriju pića te Zukunft Personal Europe koji je vodeći ExpoEvent⁹ za sve stvari koje se odnose na svijet rada.

⁸ Gradovi u kojima se nalaze najveći prostori za održavanje sajmova na području Njemačke, prema veličini od najvećeg do najmanjeg su: Hannover, Frankfurt na Majni, Köln, Düsseldorf, München, Berlin, Nürnberg, Essen, Stuttgart. (<https://www.blackboxevents.de/2019/messestandort-deutschland-diese-deutschen-messestaedte-sollten-sie-im-auge-behalten/>)

⁹ ExpoEvent je izložba, odnosno globalni događaj. Ciljevi ExpoEventa su informiranje javnosti, razmjena inovacija, promicanje napretka i poticanje suradnje. (<https://www.spingo.com/blog/post/b2b-whats-the-difference-between-a-conference-convention-trade-show-and-sum>)

Gamescom, jedan od najpoznatijih sajmova industrije virtualnih igara, 2018. godine na izložbi sudjelovali su izlagači iz više od 56 zemalja. Plastic Free World Conference & Expo izložba je koja se odnosi na industrijska rješenja, inovacije tehnologije i rješenja kružne ekonomije za uklanjanje plastičnog otpada. The Tire Cologne međunarodni je sajam za industriju guma za motorna vozila. IMM Cologne sajam je vizionarskog opremanja i uređenja interijera. (<https://tradefest.io/en/selection/best-conventions-and-expos-in-cologne>)

4.2. Turistički smještaj Kölna

Hotel Eden FRÜH am Dom nalazi se u neposrednoj blizini Kölnske katedrale te kompleks obuhvaća i poznatu Kölnsku pivovaru FRÜH. (<https://location.koelntourismus.de/a-coelner-hofbraeu-p-josef-frueh?type=tagungshotels-koeln>) Kompleks Die Wohngemeinschaft sadrži bar, kazalište i hostel sa sobama raznog dizajna. Hotel Wasserturm smješten je u vodotornju, izgrađen prije 140 godina. (<https://magazine.trivago.de/8-koelner-hotels-der-besonderen-art/>) Hotel Art'otel u Kölnu vezan je uz umjetnost. (<https://www.ksta.de/freizeit/kuriose-hotels-in-nrw-18-originelle-uebernachtungen-fuer-besondere-kurztrips--2045684?cb=1627662899224>)

5. BONN – GRAD BEETHOVENA

Grad okružen zelenilom, smješten na rijeci Rajni, Bonn nalazi se u pokrajini Sjeverna Rajna-Vestfalija. Njemački grad Ujedinjenih Naroda, Bonn zauzima mjesto na međunarodnoj sceni, osobito u globalnim problemima kao što je klimatska promjena.¹⁰ (Hörig i Gier, 2011) Njemački grad Bonn zauzima površinu od 141,1 kvadratnih kilometara, šume i parkovi zauzimaju površinu od 39,3 kvadratna kilometra. Najviše građevine Bonna su radio prijenosnik na Venusbergu, visok 180 metara, poštanski toranj, visok 162,5 metara te kampus Ujedinjenih Naroda, visok 117 metara.¹¹ Broj stanovnika u gradu Bonnu 1. siječnja 2020. godine iznosio je 332.769 stanovnika. (<https://international.bonn.de/services/information-for-media/facts-and-figures.php>)

Bonn je u razdoblju od 1949. do 1990. godine bio glavni grad Zapadne Njemačke te je od 1990. do 1999.-2000. godine bio sjedište njemačke savezne vlade. U 13. stoljeću Bonn je postao glavni grad biračkog tijela i nadbiskupije Köln, koji je u to vrijeme bio suverena država. Bonn je tijekom Drugog svjetskog rata bio teško oštećen te je razvoj grada ubrzan nakon 1949. godine, odnosno kada je Bonn izabran za privremeni glavni grad Zapadne Njemačke. 1969. godine Bonn je spojen s gradovima Bad Godesberg i Beuel, koji danas čine četvrti u gradu Bonnu. Znamenite povijesne građevine u Bonnu čine Bonnska katedrala, odnosno romanička bazilika izgrađena tijekom 11. i 13. stoljeća, bivša izborna palača koja je danas sveučilište Rhenish Friedrich-Wilhelm, osnovano 1786. godine, zatim palača Poppelsdorf. Rekreativna područja na prostoru grada Bonna su šuma Venusberg, šuma Kreuzberg, šuma Kottenforst i šuma Ennert koje se nalaze na južnom i zapadnom dijelu grada. (<https://www.britannica.com/place/Bonn>) Proizvodnja Haribo slatkiša odvija se u Bonnu, izumitelj Hariba je Hans Riegel Bonn te grad je označen u imenu marke. (Hörig i Gier, 2011)

---

¹⁰ Ujedinjeni Narodi u Bonnu nalaze se od 1951. godine te su zastupljeni s više od 20 organizacija. Istaknuta područja organizacija su klimatska promjena, degradacija tla, biološka raznolikost i ekosustav, očuvanje divljih životinja, volonterstvo, ljudska sigurnost, zdravlje, smanjenje rizika od katastrofa, turizam, obrazovanje i postizanje Globalnih razvojnih ciljeva. (<https://www.unbonn.org/about>)

¹¹ Nadalje, u najviše građevine Bonna ubrajaju se dimnjaci južnih termoelektrana, visine 98,8 metara, postrojenje za reciklažu, visine 98 metara, prijelazni toranj Bonnske katedrale, visine 86,6 metara i gradska vijećnica, visine 72,1 metar. (<https://international.bonn.de/services/information-for-media/facts-and-figures.php>)

5.1. Turistički resursi Bonna

Stara gradska vijećnica smještena je u središtu grada, na trgu s tržnicom te se u njoj nalaze uredi gradonačelnika. Kamen kojim je izgrađena stara gradska vijećnica položio je izbornik Clemens August iz kuće Wittelsbach te je time uspostavio sjedište samouprave za građane. Prvo zasjedanje vijeća održano je 1738. godine. Vanjsko stubište stare gradske vijećnice postalo je prepoznatljivo tijekom razdoblja Bonna kao savezne prijestolnice, građevina je mjesto gdje je nakon izbora 1949. godine Theodor Heuss, prvi predsjednik Savezne Republike Njemačke, održao svoj govor.

Slika 2. Stara gradska vijećnica

Izvor: Vlastita arhiva autora

Ludwig van Beethoven rođen je u Bonnu u prosincu 1770. godine, njegov dom s ružičastim pročeljem i zelenim vratima danas je turistička atrakcija grada Bonna. U građevini se nalazi zbirka glazbenih instrumenata i predmeta za svakodnevnu uporabu koje je posjedovao. Podrum građevine, zaštićen čeličnim vratima, sadrži zbirku izvornih rukom ispisanih glazbenih listova.

Slika 3. Spomenik Beethovenu na Münsterplatzu

Izvor: Vlastita arhiva autora

Münsterplatz, trg ime je dobio po Bonnskoj katedrali, bazilici s pet tornjeva. Kapela iz 6. stoljeća, prvi put zabilježena kao bazilika 691. godine, bila je posvećena Cassiusu i Florentiusu Tebanske legije, koji su, po vjerovanju, ubijeni u 3. stoljeću te danas su zaštitnici Bonna. Gradski dvorac, izgrađen 1697. godine, obojan žutom bojom, danas je sjedište Rajnskog sveučilišta Friedrich-Wilhelms. Za vrijeme Clemensa Augusta I. gradski dvorac bio je mjesto održavanja raskošnih zabava. Poppelsdorfer ulica proteže se 1 kilometar, nekada je bila osmišljena kao kanal koji vodi do Poppelsdorfer dvorca. Iza dvorca Poppelsdorfer nalaze se botanički vrtovi. Dvorište dvorca koje je sakriveno dvorcem i drvećem sadrži neoklasični muzej akademske umjetnosti. (Hörig i Gier, 2011)

Slika 4. Bonnska katedrala

Izvor: Vlastita arhiva autora

Kuća povijesti Savezne Republike Njemačke muzej je otvoren 4 godine nakon povratka njemačke prijestolnice u Berlin, sadrži prikaz godina podijeljene Njemačke. Muzej obilježava godine od kraja Drugog svjetskog rata i ponovnog ujedinjenja Njemačke. Nalazi se na Museumsmeile koja je nekada bila dio vladine četvrti zapadne Njemačke. Muzej Koenig otvoren je 1934. godine. Umjetnička i izložbena dvorana Savezne

Republike Njemačke osnovana je 1992. godine. Izložbe u dvorani dolaze iz cijelog svijeta i promjenjive su. Muzej moderne umjetnosti u Bonnu osnovan je 1947. godine i sadrži privremene i stalne izložbe. Na obali rijeke Rajne nalaze se zgrade parlamenta, odnosno Bundeshaus. U zgradama se nalazi Svjetski konferencijski centar Bonn u kojem se održavaju nacionalne i međunarodne konferencije. Muzej Rheinland osnovan je 1820. godine. Izložbe u muzeju odnose se na lokalnu povijest. Njemački muzej Bonn poznat je po znanstvenim i tehnološkim izložbama. Sveučilište u Bonnu osnovano je 1697. godine i sadrži razne muzeje, Arithmeum je jedan od navedenih muzeja. Arithmeum je muzej posvećen matematici, sadrži zbirku 1.200 računarskih strojeva te je poznat po svojoj strukturi od čelika i stakla. Akademski muzej antikviteta, koji se nalazi na području Sveučilišta u Bonnu, osnovan je 1818. godine. Muzej obuhvaća rimsku i grčku umjetnost, odnosno sadrži zbirku gipsanih grčkih i rimskih skulptura. Akademski muzej se izvorno koristio u svrhu podučavanja studenata na umjetničkim akademijama diljem Europe. Sveučilišni egipatski muzej sadrži zbirku od 3.000 egipatskih artefakata. August Macke Haus, muzej otvoren 1991. godine, posvećen je ekspresionistu koji je tamo živio između 1911. i 1914. godine. Rekonstruirani interijer jedna je od značajci muzeja. (<https://www.planetware.com/tourist-attractions-/bonn-d-nw-bon.htm>)

Slika 5. Sveučilište u Bonnu

Izvor: Vlastita arhiva autora

Ulica Adenaueralle vodi najnovijoj povijesti Bonna. Važna znamenitost koja se nalazi u ulici Adenaueralle je muzej Alexandra Koeniga, izložbena zbirka dokumentira život na „Plavom planetu”. Na tom prostoru 1948. godine, sastalo se parlamentarno vijeće na

konstituirajućoj sjednici. Na drugoj strani ulice Adenaueralle nalazi se palača Schaumburg, koja je nekada bila aristokratska palača pruske princeze Viktorije¹². Konrad Adenauer, prvi savezni kancelar poslijeratnog razdoblja, boravio je u prostorima palače, njegov ured i danas se može posjetiti. Turistička atrakcija je i čajanka u parku palače. Vila Hammerschmidt službeno je sjedište predsjednika u Bonnu. Nekada bivša savezna kancelarija, danas je sjedište ministarstva za gospodarsku suradnju i razvoj. Na prostoru, odnosno u blizini rijeke Rajne nalazi se bivša plenarna dvorana njemačkog parlamenta, zgrada poduzeća Behnisch & Partner otvorena je 1992. godine. Zgrada je danas prostor međunarodnih institucija, jedna od institucija je UN-ovo tajništvo za klimatske promjene, odnosno UNFCCC. Grad Bonn, drugo političko središte zemlje, razvio se u njemački grad Ujedinjenih Naroda 1996. godine. Neboder s 19 katova, nekada je sadržavao urede članova parlamenta za vrijeme kada je Bonn bio savezna prijestolnica, danas je plavo-bijeli simbol Ujedinjenih Naroda. U prostorima nebodera nalazi se 20 organizacija, sve organizacije djeluju na aktualnoj svjetskoj temi, a to je održivost. Na dnu tornja Ujedinjenih Naroda nalazi se emitirajuća postaja Deutsche Welle, njemačka televizija koja svoje programe emitira na 30 jezika preko cijelog svijeta. Simbol novog Bonna, sjedište njemačke pošte ili DHL, nalazi se u blizini tornja Ujedinjenih Naroda. Zgrada sjedišta njemačke pošte viša je od Kölnske katedrale za 162 metra. Museumsmeile prostor je koji sadrži širok spektar muzeja. Serija muzeja započinje s muzejom Koenig, zatim muzej povijesti Savezne Republike Njemačke te muzej umjetnosti Bonn. Muzej umjetnosti Bonn sadrži zbirku djela Augusta Mackea. Šetnja rijekom Rajnom može započeti iz središta grada, odnosno lijeve strane rijeke, sjevernije od mosta Kennedy¹³. Beethovenhalle treća je građevina pod navedenim imenom, otvorena 1959. godine. Svrha zgrade je očuvanje gradske glazbene baštine, koja se odnosi na orkestar Beethoven i godišnje Beethoven festivalske programe. Zgrada opere sagrađena 1965. godine rezidencija je revolucionara Moritza Arndta, bivša je zgrada ministarstva, u kojoj se danas nalazi ured Federalne revizije. Zgrada se nalazi uz druge vile, kao što je bivši savezni parlament koji je simbol demokracije u Bonnu.

---

¹² Pruska princeza Viktorija, sestra cara Wilhelma II., živjela je u palači Schaumburg početkom 20. stoljeća. (<https://www.bonn-region.de/sightseeing-and-culture/palais-schaumburg-en.html>)

¹³ Most Kennedy jedan je od tri mosta koji se nalaze na rijeci Rajni u gradu Bonnu. Tri mosta koja se nalaze u Bonnu su: Sjeverni most, most Kennedy i Južni most. Most Kennedy povezuje središte grada Bonna s lijeve strane i središte okruga Beuel s desne strane. (<https://www.gpsmycity.com/attractions/kennedy-bridge-51391.html>)

Rheinaue, turistička atrakcija Bonna, odnosno park u blizini rijeke Rajne, bio je prostor savezne hortikulturene izložbe 1969. godine. Turističke atrakcije koje se nalaze na prostoru Rheinauea su japanski vrt, mirisni vrt, cvjetna livada i jezero Schiffchensee. Turistički resursi Bonna još su i most Konrad-Adenauer¹⁴ i „Bonner Bogen“¹⁵ na jugu četvrti Beuel. Na prostoru četvrti Beuel koja je nekada bila industrijska četvrt, danas nalaze se specijalizirana poduzeća, karakteristika četvrti je moderna arhitektura te u središnjem dijelu četvrti nalazi se hotel futurističkog izgleda. Na južnom dijelu rijeke Rajne nalazi se istraživački centar CAESAR, odnosno Centar za napredne europske studije i istraživanja te dvorac Haus Carstanjen na čijem prostoru do 2012. godine bili su uredi tajništva okvirne konvencije Ujedinjenih Naroda o klimatskim promjenama. Utvrda Godesburg, izgrađena 1210. godine, nalazi se iznad četvrti Bad Godesberg. Utvrda Godesburg uništena je 1583. godine te nakon uništenja ostala je samo kula utvrde. Sjedište njemačkog poduzeća Telekom čije industrijske uredske zgrade spaja stakleni most također se nalazi u Bonnu. Na južnoj granici grada protežu se Siebengebirge brda. Najpoznatije je Petersberg s baroknom kapelom posvećenom svetom Petru. Područje je dostupno isključivo neravnom planinskom cestom te je stoga i dobro zaštićeno. Turistička atrakcija je i brdo Drachenfels, koje je dio Siebengebirgea. Dvorac Drachenburg, park, muzej zaštite prirode i memorijalna galerija Nibelungenhalle atrakcije su koje se nalaze na brdu Drachenfels. Na dnu brda Drachenfels nalazi se lječilište Bad Honef. (Hörig i Gier, 2011)

---

¹⁴ Drugi naziv za most Konrad-Adenauer je Južni most. (<https://structurae.net/en/structures/konrad-adenauer-bridge>)

¹⁵ „Bonner Bogen“ je naziv za razvijeni prostor na obali rijeke Rajne u okrugu Beuel. (<http://www.ubeg.de/EN/Projects/Bonner-Bogen/bonner-bogen.html>)

Slika 6. Bad Godesberg

Izvor: Vlastita arhiva autora

5.2. Turistički smještaj Bonna

Hotel Kameha Grand, izgrađen modernom arhitekturom, smješten je na području četvrti Beuel u Bonnu, uz bazen i pogled na rijeku Rajnu. Hotel Motel One Bonn-Beethoven sadrži postaje za slušanje glazbe Ludwiga van Beethovena. Boutiquehotel Dreesen, Villa Godesberg smješten je na području četvrti Bad Godesberg. Hotel se sastoji od dvije vile uređene u stilu secesije koje su povezane staklenim mostom. (<https://theculturetrip.com/europe/germany/articles/the-6-best-hotels-in-bonn-germany/>)

6. STRUKTURA TURISTA SJEVERNE RAJNE-VESTFALIJE

Na području Sjeverne Rajne-Vestfalije 2018. godine ostvareno je 23.700.657 turističkih dolazaka, u odnosu na prethodnu 2017. godinu zabilježeno je povećanje od 1,8% u broju turističkih dolazaka te ostvareno je 51.927.031 turističkih noćenja, što je u odnosu na prethodnu godinu povećanje od 0,8% u ukupnom broju turističkih noćenja. (<https://www.touristiker-nrw.de/beherbergungsstatistik-2018/>)

Prema tablici 1. turisti iz prostora Njemačke 2018. godine ostvarili su broj od 18.434.302 turističkih dolazaka na području Sjeverne Rajne-Vestfalije, dok su turisti iz drugih zemalja ostvarili broj od 5.266.355 turističkih dolazaka. Broj turističkih noćenja, ostvaren od turista iz Njemačke, na prostoru regije Sjeverna Rajna-Vestfalija iznosio je 41.141.185 te su inozemni turisti ostvarili broj od 10.785.846 turističkih noćenja. (<https://www.touristiker-nrw.de/wp-content/uploads/2019/02/Beherbergungsstatistik-NRW-Jan.-Dez.-2018.pdf>)

Na prostoru regije Sjeverna Rajna-Vestfalija 2019. godine ostvareno je 24.309.650 ukupnih turističkih dolazaka te 53.259.784 ukupnih turističkih noćenja. U odnosu na prethodnu 2018. godinu zabilježen je porast od 2,6% u ukupnom broju turističkih dolazaka te porast od 2,6% u ukupnom broju turističkih noćenja. (<https://www.touristiker-nrw.de/beherbergungsstatistik-2019/>)

Prema tablici 1. turisti iz Njemačke 2019. godine ostvarili su broj od 18.902.627 turističkih dolazaka te je zabilježen porast od 2,5% u odnosu na prethodnu 2018. godinu. Inozemni turisti ostvarili su broj od 5.407.023 turističkih dolazaka na prostoru regije Sjeverna Rajna-Vestfalija te zabilježen je porast od 2,7% u broju turističkih dolazaka ostvarenih od inozemnih turista, u odnosu na prethodnu godinu. Broj turističkih noćenja ostvaren od turista iz Njemačke iznosio je 42.109.065 2019. godine te je zabilježen porast od 2,4% u broju turističkih noćenja ostvarenih od strane turista iz Njemačke u odnosu na prethodnu godinu. Inozemni turisti 2019. godine ostvarili su broj od 11.150.719 turističkih noćenja na prostoru regije Sjeverna Rajna-Vestfalija te zabilježen je porast od 3,4% u broju turističkih noćenja ostvarenih od inozemnih turista u odnosu na 2018. godinu. (<https://www.touristiker-nrw.de/wp-content/uploads/2020/02/Beherbergungsstatistik-NRW-2019-mit-Destatis.pdf>)

Prema tablici 1. ukupan broj turističkih dolazaka i turističkih noćenja 2020. godine iznosio je 39.445.473. Turisti iz Njemačke 2020. godine ostvarili su broj od 9.192.380 turističkih dolazaka na prostoru regije Sjeverna Rajna-Vestfalija, a od strane inozemnih turista ostvaren je broj od 1.764.155 turističkih dolazaka. Ukupan broj turističkih noćenja na prostoru regije Sjeverna Rajna-Vestfalija 2020. godine iznosio je 28.488.938, od čega su turisti iz Njemačke ostvarili broj od 24.376.545 turističkih noćenja, a inozemni turisti ostvarili su broj od 4.112.393 turističkih noćenja. (<https://www.touristiker-nrw.de/wp-content/uploads/2021/02/Beherbergungsstatistik-2020.pdf>)

Tablica 1. Turistički dolasci i noćenja u regiji Sjeverna Rajna-Vestfalija 2018., 2019. i 2020. godine

	Turistički dolasci		Turistička noćenja	
	Turisti iz Njemačke	Inozemni turisti	Turisti iz Njemačke	Inozemni turisti
2018. godina	18.434.302	5.266.355	41.141.185	10.785.846
2019. godina	18.902.627	5.407.023	42.109.065	11.150.719
2020. godina	9.192.380	1.764.155	24.376.545	4.112.393

Izvor: Vlastita izrada autora prema:

1. Stühling, C., Ingenlath, A. (2019). Tourismusstatistik Nordrhein-Westfalen: Chartbericht 2018 [online]. Tourismus NRW. Dostupno na: <https://www.touristiker-nrw.de/wp-content/uploads/2019/02/Beherbergungsstatistik-NRW-Jan.-Dez.-2018.pdf> (4.7.2021.)
2. Stühling, C., Ingenlath, A. (2020). Tourismusstatistik Nordrhein-Westfalen: Chartbericht 2019 [online]. Tourismus NRW. Dostupno na: <https://www.touristiker-nrw.de/wp-content/uploads/2020/02/Beherbergungsstatistik-NRW-2019-mit-Destatis.pdf> (4.7.2021)
3. Stühling, C., Ingenlath, A. (2021). Beherbergungsstatistik 2020: Chartbericht 2020 [online]. Tourismus NRW. Dostupno na: <https://www.touristiker-nrw.de/wp-content/uploads/2021/02/Beherbergungsstatistik-2020.pdf> (27.7.2021.)

Broj turista na prostoru regije Sjeverna Rajna-Vestfalija 2020. godine vidljivo je manji u odnosu na prethodne dvije godine, odnosno 2018. i 2019. godinu. U ukupnom broju turističkih dolazaka na prostoru regije Sjeverna Rajna-Vestfalija 2020. godine zabilježen je pad od 54,9% u odnosu na 2019. godinu, dok je u broju turističkih noćenja 2020. godine zabilježen pad od 46,5% u odnosu na 2019. godinu. (<https://www.touristiker-nrw.de/wp-content/uploads/2021/02/Beherbergungsstatistik-2020.pdf>)

6.1. Struktura turista Kölna

Prema tablici 2. broj Kölnskih turista, odnosno turističkih dolazaka i noćenja u 2018. godini iznosio je 9.987.412. Turistički dolasci zauzimaju broj od 3.699.735 turista, od čega je Köln posjetilo 1.177.591 stranih turista. Broj turističkih noćenja 2018. godine bio je 6.287.677, od čega je u Kölnu noćilo 2.159.972 stranih turista. (<https://www.koelntourismus.de/planen-informieren/service/trade/statistik/2018/>)

Prema tablici 2. broj turističkih noćenja zajedno s turističkim dolascima u 2019. godini iznosio je 10.405.479 turista, od čega su turistički dolasci domaćih i stranih turista zauzeli broj od 5.070.642 posjetitelja. Turisti iz Njemačke ostvarili su broj od 3.826.360 turističkih dolazaka te broj od 6.579.119 turističkih noćenja. Broj turističkih dolazaka od strane turista iz drugih država iznosio je 1.244.282, a broj turističkih noćenja od strane turista iz drugih država u 2019. godini iznosio je 2.318.551 turista. (<https://www.koelntourismus.de/planen-informieren/service/trade/statistik/2019/>)

Prema tablici 2. turisti su u Kölnu i okrugu Rhein-Erft-Kreis 2020. godine ostvarili ukupan broj od 1.678.310 turističkih dolazaka, od čega turisti iz Njemačke ostvarili su 1.316.537 turističkih dolazaka, a inozemni turisti ostvarili su broj od 361.773 turističkih dolazaka. Turisti iz Njemačke 2020. godine u gradu Kölnu i okrugu Rhein-Erft-Kreis ostvarili su broj od 2.672.269 turističkih noćenja, dok su inozemni turisti ostvarili 745.881 turističkih noćenja. (https://www.it.nrw/sites/default/files/atoms/files/50a_21.pdf)

Tablica 2. Turistički dolasci i noćenja u gradu Kölnu 2018., 2019. i 2020. godine

	Turistički dolasci		Turistička noćenja	
	Turisti iz Njemačke	Inozemni turisti	Turisti iz Njemačke	Inozemni turisti
2018. godina	2.552.144	1.177.591	4.127.750	2.159.972
2019. godina	3.826.360	1.244.282	6.579.119	2.318.551
2020. godina	1.316.537	361.773	2.672.269	745.881

Izvor: Vlastita izrada autora prema:

1. Informationssystem Tourismus. (2019). Dusseldorf. Köln: Statistiken 2019 für die Reisedestination Köln [online]. Dostupno na: <https://www.koelntourismus.de/planen-informieren/service/trade/statistik/2018/> (20.4.2021.)

2. Informationssystem Tourismus. (2020). Dusseldorf. Köln: Statistiken 2019 für die Reisedestination Köln [online]. Dostupno na: <https://www.koelntourismus.de/planen-informieren/service/trade/statistik/2019/> (17.4.2021.)

3. Stühning, C., Ingenlath, A. (2021). Beherbergungsstatistik 2020: Ankünfte und Übernachtungen im Reiseverkehr in NRW von Januar bis Dezember 2020 [online]. Dostupno na: https://www.it.nrw/sites/default/files/atoms/files/50a_21.pdf (27.7.2021.)

U gradu Kölnu 2019. godine zabilježen je porast broja turista u odnosu na 2018. godinu. 2020. godine na području grada Kölna zabilježen je pad broja turista u odnosu na prethodne dvije godine, odnosno 2018. i 2019. godinu. Ukupan broj turističkih dolazaka u Kölnu i okrugu Rhein-Erft-Kreis 2020. godine iznosio je 1.678.310, što je u odnosu na 2019. godinu pad broja turističkih dolazaka od 61,2%. Ukupan broj turističkih noćenja na prostoru grada Kölna i okruga Rhein-Erft-Kreis 2020. godine iznosio je 3.418.150, što je u odnosu na 2019. godinu pad broja turističkih noćenja od 56,9%. (https://www.it.nrw/sites/default/files/atoms/files/50a_21.pdf)

6.2. Struktura turista Bonna

Prema tablici 3. broj turista u Bonnu 2018. godine koji su ostvarili turistička noćenja bio je 1.597.228, od čega je stranih turista bilo 344.847. (<https://www.touristiker->

[nrw.de/wp-content/uploads/2019/02/Beherbergungsstatistik-NRW-Jan.-Dez.-2018.pdf](http://www.bonn.de/wp-content/uploads/2019/02/Beherbergungsstatistik-NRW-Jan.-Dez.-2018.pdf))
Ukupan broj turističkih dolazaka u gradu Bonnu 2018. godine iznosio je 853.501 turista, što je pad od 0,4% u odnosu na 2017. godinu. Turisti iz inozemstva ostvarili su 160.974 turističkih dolazaka, što je pad od 11,8% u odnosu na 2017. godinu. (<https://www.bonn.de/pressemitteilungen/2019/februar/pressemitteilungen.38541.php>)

Broj turista iz Njemačke 2018. godine iznosio je 1.252.381 turističkih noćenja, što je 78,4%, odnosno 3,9% više u odnosu na prethodnu godinu. Turisti iz inozemstva, 2018. godine, ostvarili su 21,6% turističkih noćenja, što je pad od 11,8% u odnosu na 2017. godinu. Od ukupnog broja turista iz inozemstva najviše je bilo turista iz Sjedinjenih Američkih Država koji su ostvarili 31.855 turističkih noćenja, odnosno 9,2% udjela svih stranih turista, zatim turisti iz Velike Britanije ostvarili su 28.435 turističkih noćenja, što je 8,2% udjela svih stranih turista te turisti iz Nizozemske ostvarili su 24.080 turističkih noćenja, što je 7% udjela svih stranih turista u Bonnu. (<https://www.bonn.de/pressemitteilungen/2019/februar/pressemitteilungen.38541.php>)

U prosjeku turisti su 2019. godine u Bonnu boravili 1,9 dana, a u okrugu Rhein-Sieg-Kreis boravak turista u prosjeku bio je 2,1 dan. Zabilježen je porast broja noćenja u Bonnu u odnosu na 2018. godinu od 10%. Broj turista iz Njemačke iznosio je 1.379.938, a turista iz inozemstva bilo je 373.845. Najveći broj stranih turista u 2019. godini zauzeli su turisti iz Sjedinjenih Američkih Država, broj turista iznosio je 36.153, odnosno 9,7% udjela svih stranih turista u Bonnu. Zatim, turista iz Ujedinjenog Kraljevstva bilo je 32.315, odnosno 8,6% udjela svih stranih turista u Bonnu. Nizozemski turisti ostvarili su broj turističkih dolazaka od 30.888, odnosno 8,3% udjela svih stranih turista u Bonnu. Turisti iz Kine zauzimaju četvrto mjesto s 22.131 turista, odnosno 5,9% udjela svih stranih turista u Bonnu. Prosječan boravak turista iz inozemstva u Bonnu bio je 2,1 dan. (<https://www.bonn-region.de/services/files/2019%20Jahresbilanz%20Tourismus.pdf>)

Prema tablici 3. turisti u Bonnu i okrugu Rhein-Sieg-Kreis 2019. godine ostvarili su ukupan broj od 4.702.281 turističkih dolazaka i noćenja. Turistički dolasci zauzeli su broj od 1.587.848 turista, a turistička noćenja 2019. godine iznosila su 3.114.433 turista. Turistički dolasci u Bonnu 2019. godine iznosili su 945.671.

(<https://www.aachen.ihk.de/blueprint/servlet/resource/blob/4824380/219f71fd1cab13ebd539f27533de3ec5/tourismusbarometer-rheinland-jahresbericht-2020-data.pdf>)

Prema tablici 3. ukupan broj turističkih dolazaka i turističkih noćenja u Bonnu i okrugu Rhein-Sieg-Kreis 2020. godine iznosio je 2.139.964. Turisti iz Njemačke 2020. na području grada Bonna i okruga Rhein-Sieg-Kreis ostvarili su broj od 594.865 turističkih dolazaka, dok su inozemni turisti ostvarili broj od 79.452 turističkih dolazaka. Broj turističkih noćenja ostvaren od strane turista iz Njemačke 2020. godine na području grada Bonna i okruga Rhein-Sieg-Kreis iznosio je 1.281.005, dok su inozemni turisti osvarili broj od 184.642 turističkih noćenja. (https://www.it.nrw/sites/default/files/atoms/files/50a_21.pdf)

Tablica 3. Turistički dolasci i noćenja u gradu Bonnu 2018., 2019. i 2020. godine

	Turistički dolasci		Turistička noćenja	
	Turisti iz Njemačke	Inozemni turisti	Turisti iz Njemačke	Inozemni turisti
2018. godina	692.527	160.974	1.252.381	344.847
2019. godina	767.172	178.499	1.379.938	373.845
2020. godina	594.865	79.452	1.281.005	184.642

Izvor: Vlastita izrada autora prema:

1. Bonn: Bericht aus Bonn - Bonn und die Region auch 2018 beliebtes Reiseziel [online]. Bonn. Dostupno na: <https://www.bonn.de/pressemitteilungen/2019/februar/pressemitteilungen.38541.php> (23.5.2021.)
2. Bonn: Region Bonn: Tourismus-Jahresbilanz 2019 mit neuem Rekord [online]. Bonn. Dostupno na: <https://www.bonn.de/pressemitteilungen/februar/region-bonn-tourismus-bilanz-2019-mit-neuem-rekord.php> (17.3.2021.)
3. Stühning, C., Ingenlath, A. (2021). Beherbergungsstatistik 2020: Ankünfte und Übernachtungen im Reiseverkehr in NRW von Januar bis Dezember 2020 [online]. Dostupno na: https://www.it.nrw/sites/default/files/atoms/files/50a_21.pdf (27.7.2021.)

Na prostoru grada Bonna i okruga Rhein-Sieg-Kreis 2019. godine zabilježen je porast broja turista u odnosu na 2018. godinu, dok je 2020. godine zabilježen pad broja turista u odnosu na 2019. godinu. U ukupnom broju turističkih dolazaka 2020. godine zabilježen je pad od 57,5% u odnosu na 2019. godinu te u ukupnom broju turističkih noćenja 2020. godine zabilježen je pad od 52,9% u odnosu na 2019. godinu. (https://www.it.nrw/sites/default/files/atoms/files/50a_21.pdf)

7. ISTRAŽIVANJE TURISTIČKIH RESURSA KÖLNA I BONNA

Turistički resursi i turističke atrakcije Kölna i Bonna čine utjecaj na razvoj turizma u tim područjima. Završenim teorijskim aspektom turističkih resursa Kölna i Bonna, provedeno je primarno istraživanje putem anketnog upitnika. Uzorak su činile osobe koje su ostvarile turistički posjet gradovima Kölnu ili Bonnu i osobe koje nisu turistički posjetile Köln ili Bonn. Za provedbu istraživanja korišten je anketni upitnik koji se nalazi u prilogu. Anketna pitanja prikazana su pomoću grafikona i tablica.

7.1. Metodologija istraživanja

Istraživanje turističkih resursa Kölna i Bonna provelo se metodom ispitivanja pomoću anketnog upitnika. U istraživanju sudjelovao je 301 ispitanik. Prikupljeni i analizirani sekundarni podaci pokazatelj su potrebe za provedbom primarnog, izviđajnog istraživanja kojim se utvrdila informiranost turista o turističkim resursima Kölna i Bonna i privlačnost navedenih turističkih resursa i turističkih atrakcija. Za potrebe ovog istraživanja provedeno je izviđajno istraživanje. Izabrani instrument istraživanja bio je online anketni upitnik. Pitanja u anketnom upitniku činila su strukturirana i nestrukturirana pitanja, odnosno pitanja zatvorenog i otvorenog tipa. Anketni upitnik sastavljen je od 18 pitanja. Populaciju su činile osobe koje su ostvarile turistički posjet gradovima Kölnu i Bonnu, i osobe koje nisu posjetile Köln i Bonn. Predmet istraživanja bili su turistički resursi Kölna i Bonna. Istraživano područje vezalo se uz turističke atrakcije gradova Kölna i Bonna, privlačnost samih atrakcija. Proučenom strukturom turista bila je prikazana posjećenost gradova Kölna i Bonna u 2018., 2019. i 2020. godini. Cilj istraživanja bio je utvrditi privlačnost turističkih resursa gradova Kölna i Bonna, odnosno koji od navedenih gradova sadrži privlačnije turističke atrakcije kojim privlači turiste te istražiti informiranost osoba o gradovima Kölnu i Bonnu. Usporedbom turističkih dolazaka, cilj rada bio je utvrditi koji grad, odnosno Köln ili Bonn, privlači više turista.

Anketni upitnik provodio se putem internetskih mreža u razdoblju od 8. svibnja 2021. godine do 5. srpnja 2021. godine. Vrstu pitanja korištenu u anketnom upitniku čine strukturirana pitanja, odnosno pitanja zatvorenog tipa i nestrukturirana pitanja, odnosno pitanja otvorenog tipa.

Anketni upitnik sastavljen je od 18 pitanja. Prvi dio anketnog upitnika odnosio se na sociodemografske podatke ispitanika, pitanja od 1-2. Drugi dio anketnog upitnika odnosio se na turiste koji su posjetili Köln i Bonn i na same turističke resurse gradova te na ispitanikove asocijacije o gradovima, pitanja od 3-10. Treći dio anketnog upitnika odnosio se na informiranost osoba o turističkim resursima Kölna i Bonna preko internetskih mreža, pitanja od 11-14. Četvrti dio anketnog upitnika odnosio se na mišljenje ispitanika o najpoznatijoj turističkoj atrakciji Kölna i Bonna, pitanja od 15-16. Peti dio, ili zadnji dio anketnog upitnika odnosio se na privlačnost Kölna i Bonna kao turističkih mjesta, pitanja od 17-18.

U provedenom anketnom istraživanju bila su navedena pitanja:

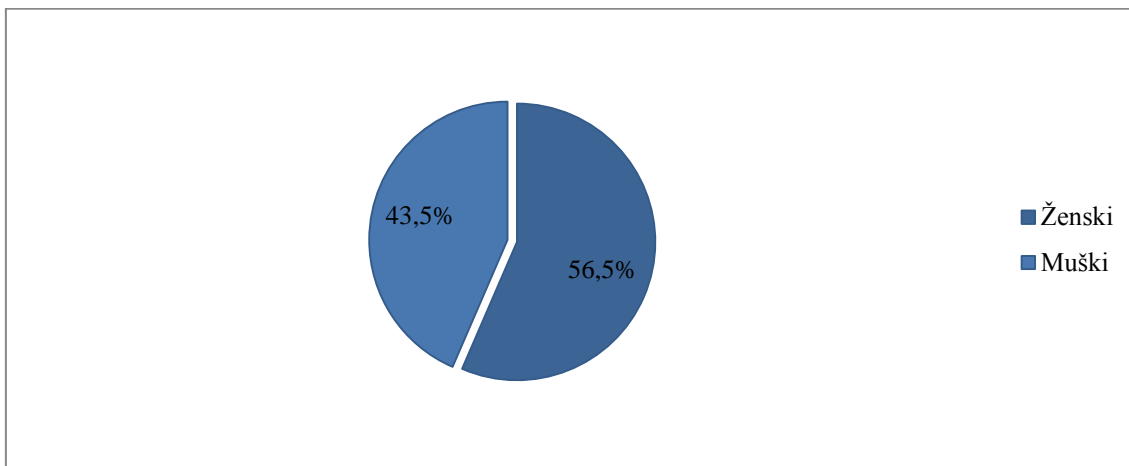
1. Spol.
2. Dob.
3. Jeste li posjetili Köln?
4. Koje turističke atrakcije ste posjetili tijekom svog turističkog posjeta Kölnu?
5. Koja od navedenih turističkih atrakcija Vam je bila najzanimljivija?
6. Jeste li posjetili Bonn?
7. Koje turističke atrakcije ste posjetili tijekom svog turističkog posjeta Bonnu?
8. Koja od navedenih turističkih atrakcija Vam je bila najzanimljivija?
9. Na što Vas asocira riječ Köln?
10. Na što Vas asocira riječ Bonn?
11. Jeste li upoznati s turističkim atrakcijama grada Kölna putem internetskih mreža?
12. Koja od turističkih atrakcija Kölna na internetskim mrežama Vam je najzanimljivija?
13. Jeste li upoznati s turističkim atrakcijama grada Bonna putem internetskih mreža?
14. Koja od turističkih atrakcija Bonna na internetskim mrežama Vam je najzanimljivija?
15. Prema Vašem mišljenju, najpoznatija turistička atrakcija Kölna je?
16. Prema Vašem mišljenju, najpoznatija turistička atrakcija Bonna je?
17. Ako niste, biste li posjetili Köln?

18. Ako niste, biste li posjetili Bonn?

7.2. Rezultati provedenog istraživanja

Anketni upitnik ispunio je 301 ispitanik. Prema grafikonu 1. veći broj ispitanika činile su osobe ženskog spola (56,5%), dok je manji broj ispitanika bio muškog spola (43,5%).

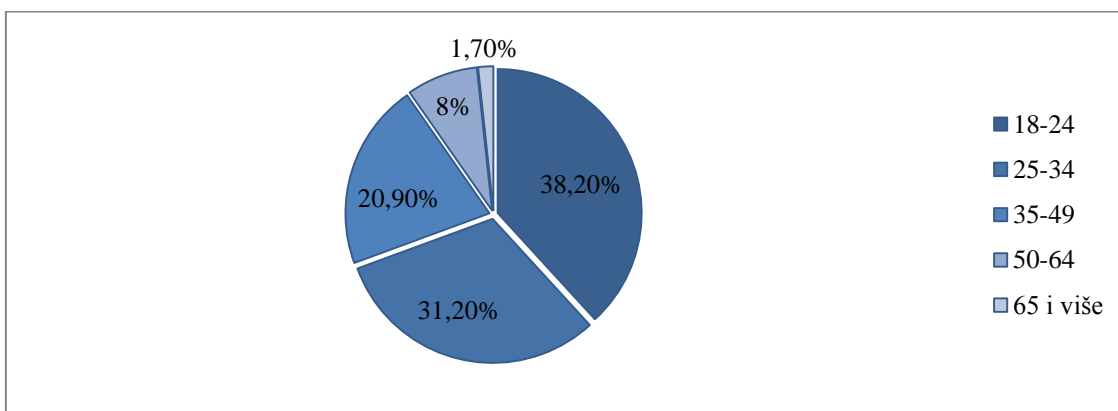
Grafikon 1. Spol ispitanika

Izvor: Vlastito istraživanje autora

Prema grafikonu 2. najveći broj ispitanika koji je sudjelovao u istraživanju činile su osobe od 18-24 godine (38,2%), zatim osobe od 25-34 godine (31,2%). Najmanji broj osoba koje su sudjelovale u istraživanju činile su osobe od 65 godina i više (1,7%).

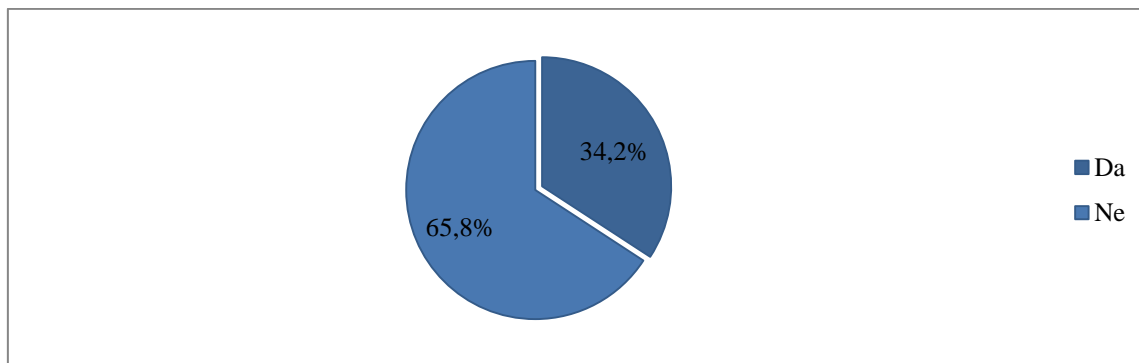
Grafikon 2. Dob ispitanika

Izvor: Vlastito istraživanje autora

Prema grafikonu 3. veći dio ispitanika nije ostvario turistički posjet Kölnu (65,8%), dok je manji dio ispitanika (34,2%) turistički posjetio grad Köln.

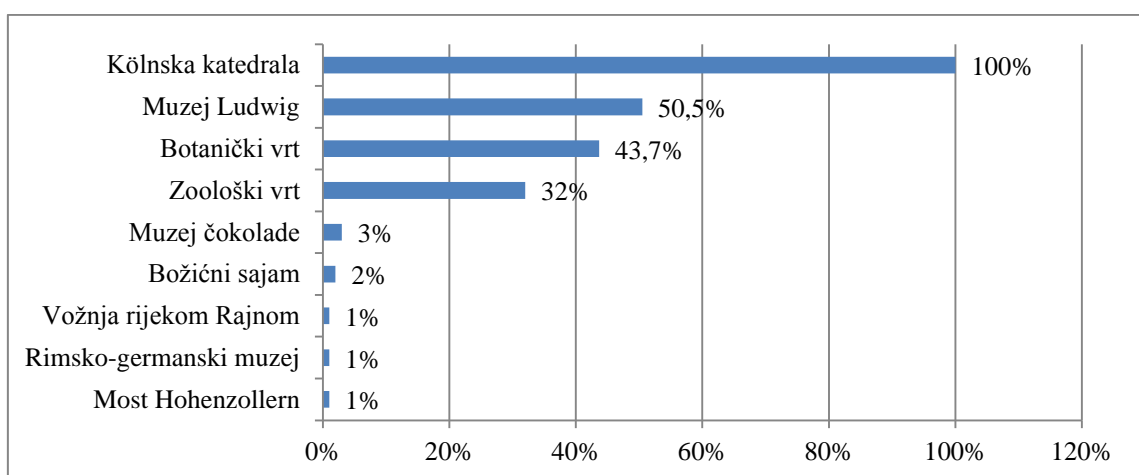
Grafikon 3. Ispitanici koji su ostvarili turistički posjet Kölnu

Izvor: Vlastito istraživanje autora

Prema grafikonu 4. svi turisti koji su posjetili Köln, posjetili su Kölnsku katedralu. Manji broj turista posjetilo je muzej Ludwig (50,5%), Botanički vrt (43,7%) i Zoološki vrt (32%). Najmanji broj osoba (od 1% do 3%) koje su sudjelovale u istraživanju posjetilo je Muzej čokolade, Božićni sajam u Kölnu, Rimsko-germanski muzej, most Hohenzollern te sudjelovalo na vožnji rijekom Rajnom.

Grafikon 4. Ispitanici i turističke atrakcije Kölna koje su posjetili tijekom svog turističkog boravka

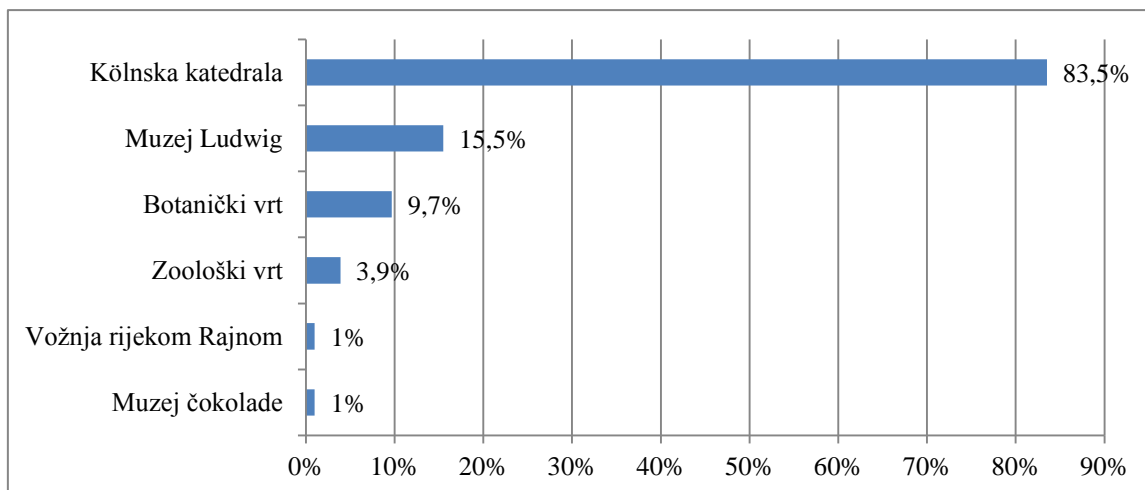

n=103

Izvor: Vlastito istraživanje autora

Prema grafikonu 5. većina ispitanika (83,5%) označila je Kölnsku katedralu kao najatraktivniju turističku atrakciju Kölna. Druga najatraktivnija turistička atrakcija prema mišljenju ispitanika je muzej Ludwig, zatim Botanički vrt te Zoološki vrt.

Grafikon 5. Najzanimljivije turističke atrakcije Kölna tijekom turističkog posjeta

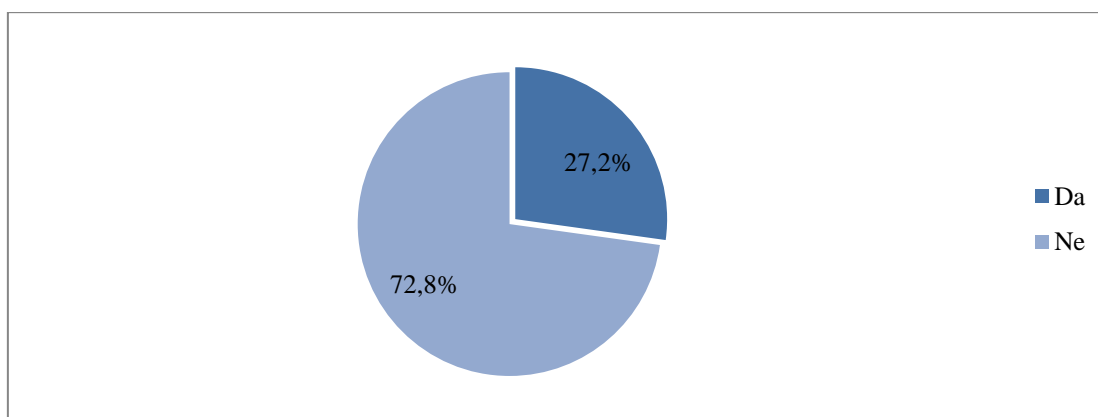

n=103

Izvor: Vlastito istraživanje autora

Prema grafikonu 6. veći dio ispitanika nije ostvario turistički posjet Bonnu (72,8%), dok je manji dio ispitanika (27,2%) turistički posjetilo grad Bonn.

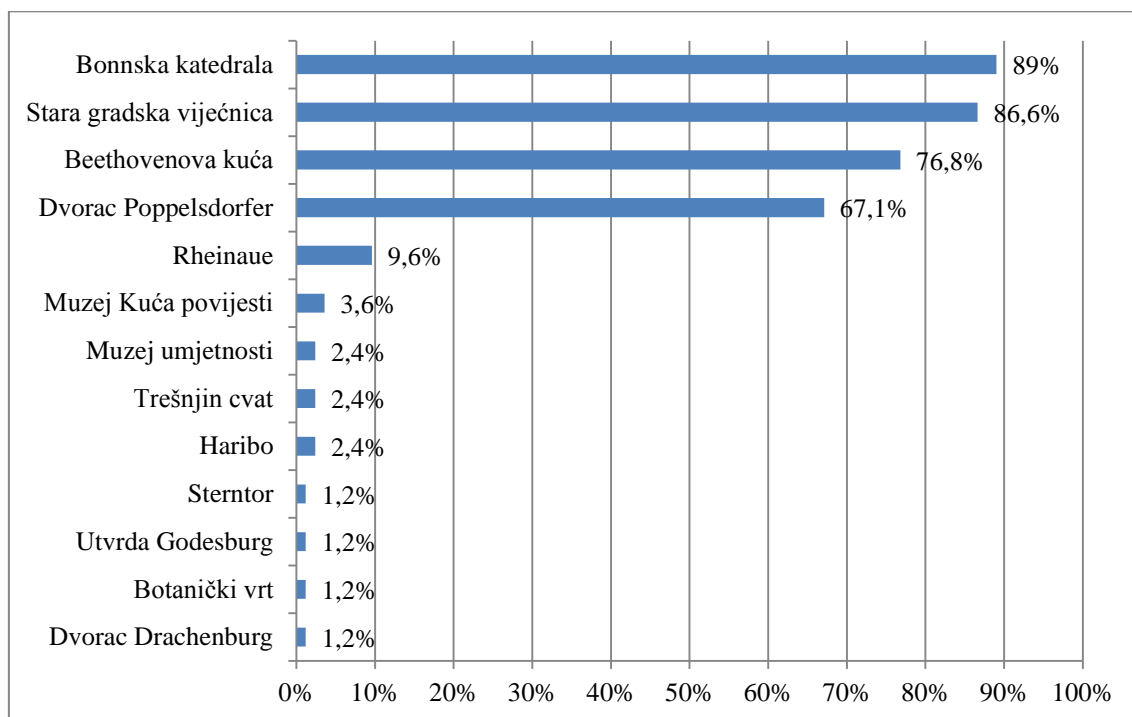
Grafikon 6. Ispitanici koji su ostvarili turistički posjet Bonnu

Izvor: Vlastito istraživanje autora

Prema grafikonu 7. najviše ispitanika koji su posjetili Bonn posjetilo je Bonnsku katedralu, Staru gradsku vijećnicu, Beethovenovu kuću te dvorac Poppelsdorfer. Dio ispitanika (9,6%) tijekom svog turističkog boravka u Bonnu posjetilo je Rheinaue.

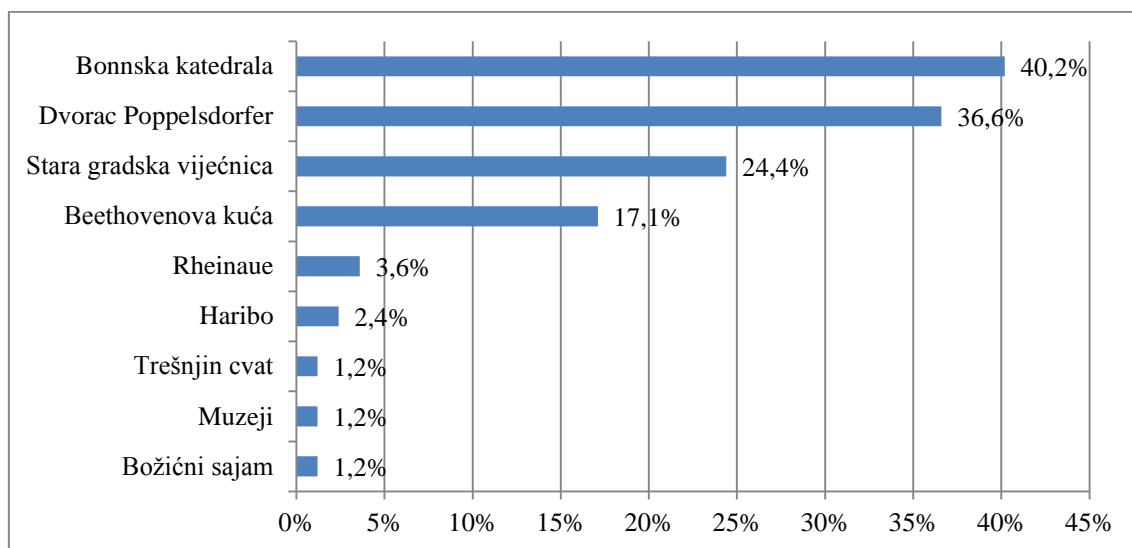
Grafikon 7. Ispitanici i turističke atrakcije Bonna koje su posjetili tijekom svog turističkog boravka

n=82

Izvor: Vlastito istraživanje autora

Prema grafikonu 8. Bonnska katedrala je, prema mišljenju ispitanika, najatraktivniji turistički resurs Bonna. Zatim, u velikom broju (36,6%) ispitanici su naveli i dvorac Poppelsdorfer kao najatraktivniju turističku atrakciju Bonna. Treća najzanimljivija turistička atrakcija Bonna, prema mišljenju ispitanika, je Stara gradska vijećnica, dok je nakon nje navedena Beethovenova kuća.

Grafikon 8. Najzanimljivije turističke atrakcije Bonna tijekom turističkog posjeta

n=82

Izvor: Vlastito istraživanje autora

Prema tablici 4. neke od asocijacija ispitanika na riječ Köln bile su: Kölnska katedrala, kolodvor, kolonjska voda, rijeka Rajna, grad, ljudi te karneval.

Tablica 4. Asocijacije na riječ Köln

Infrastruktura	Obilježja	Ostalo
Kölnska katedrala	Kolonjska voda	Raznolikost kultura
Kolnik	Rijeka Rajna	Ljudi
Kolodvor	Njemačka	Karneval
Grad	Kölsch	

Izvor: Vlastito istraživanje autora

Prema tablici 5. neke od asocijacija ispitanika na riječ Bonn bile su: grad, Bonnska katedrala, rijeka Rajna, Haribo, riječ „dobro“ te park.

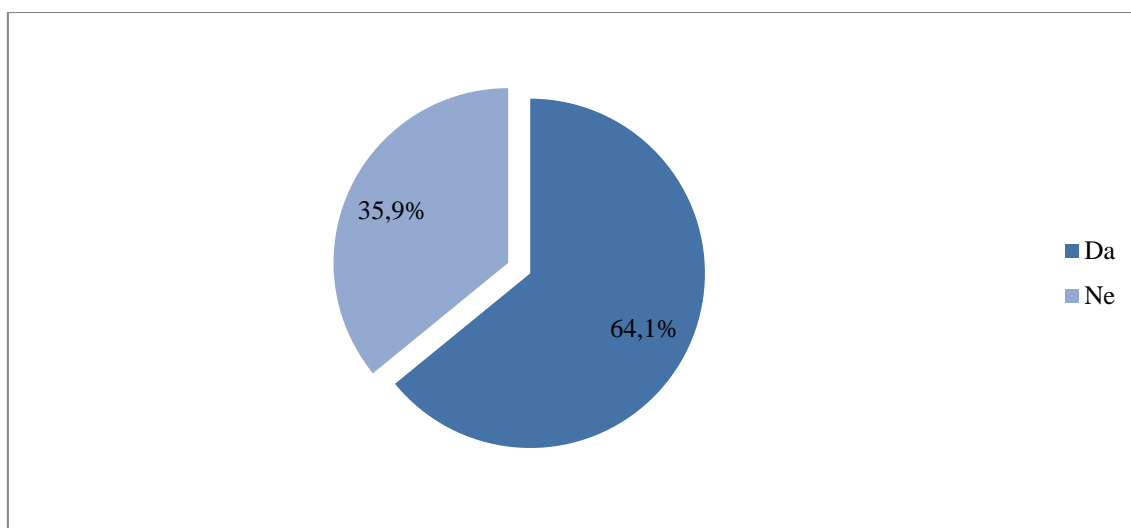

Tablica 5. Asocijacije na riječ Bonn

Infrastruktura	Obilježja	Ostalo
Grad	Rijeka Rajna	Telefonski bon
Bonnska katedrala	Haribo	Riječ „dobro“
Dvorac	Park	Telefon
Trg	Beethoven	
	Nekadašnji glavni grad	
	Savezni grad	
	Trešnjin cvat	

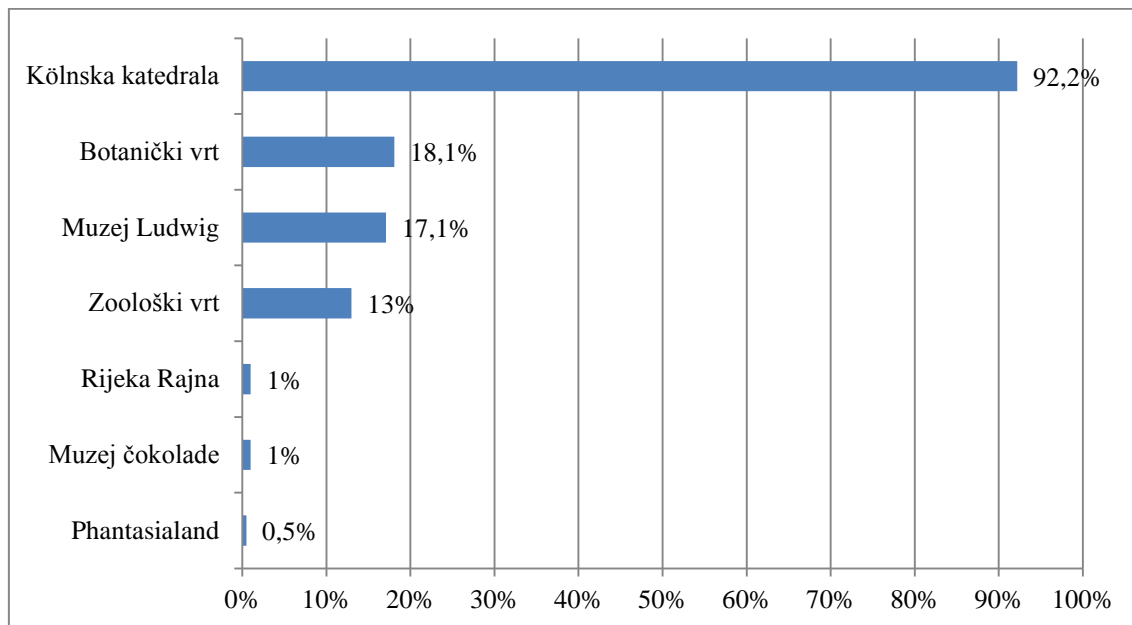
Izvor: Vlastito istraživanje autora

Prema grafikonu 9. veći dio ispitanika (64,1%) označilo je da je informirano o Kölnu putem internetskih mreža, dok manji dio ispitanika (35,9%) nije informirano o gradu Kölnu putem internetskih mreža.

Grafikon 9. Ispitanici informirani o Kölnu putem internetskih mreža

Izvor: Vlastito istraživanje autora

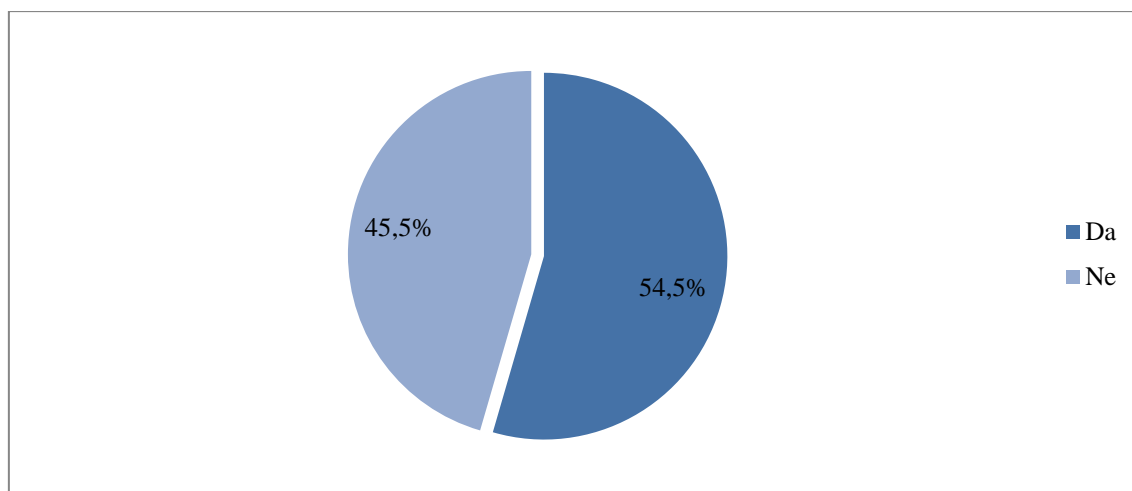
Prema grafikonu 10. najzanimljivija atrakcija Kölna, prema mišljenju ispitanika, putem internetskih mreža je Kölnska katedrala, dok je druga navedena turistička atrakcija Botanički vrt, zatim muzej Ludwig te Zoološki vrt.

Grafikon 10. Najzanimljivije turističke atrakcije Kölna putem internetskih mreža

n=193

Izvor: Vlastito istraživanje autora

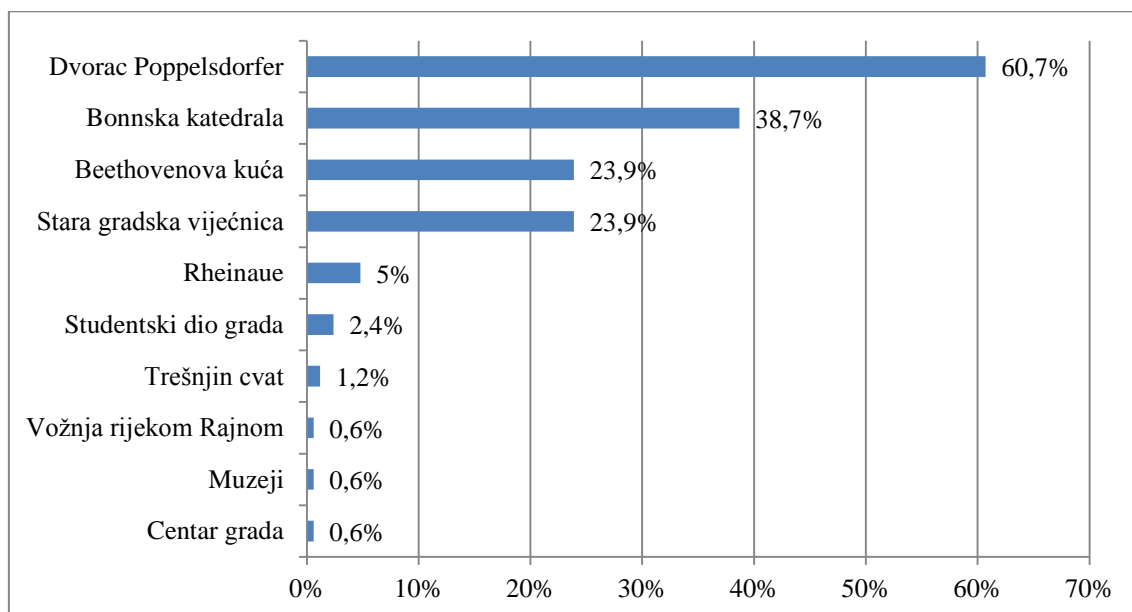
Prema grafikonu 11. veći dio ispitanika (54,5%) označilo je da je informirano o gradu Bonnu putem internetskih mreža, dok manji dio ispitanika (45,5%) nije informirano o Bonnu putem internetskih mreža.

Grafikon 11. Ispitanici informirani o Bonnu putem internetskih mreža

Izvor: Vlastito istraživanje autora

Prema grafikonu 12. najzanimljivija turistička atrakcija Bonna, prema mišljenju ispitanika, putem internetskih mreža je dvorac Poppelsdorfer, zatim Bonnska katedrala te u jednakom broju (23,9%) ispitanici su naveli Beethovenovu kuću i Staru gradsku vijećnicu kao najatraktivnije turističke atrakcije grada Bonna putem internetskih mreža.

Grafikon 12. Najzanimljivije turističke atrakcije Bonna putem internetskih mreža

n=163

Izvor: Vlastito istraživanje autora

Prema tablici 6. najpoznatije turističke atrakcije Kölna, prema mišljenju ispitanika su: rijeka Rajna, Kölnska katedrala te muzej Ludwig.

Tablica 6. Najpoznatija turistička atrakcija Kölna prema mišljenju ispitanika

Prirodna znamenitost	Kulturna znamenitost
Rijeka Rajna	Kölnska katedrala
	Muzej Ludwig

n=117

Izvor: Vlastito istraživanje autora

Prema tablici 13. najpoznatije turističke atrakcije Bonna, prema mišljenju ispitanika su: Rheinaue, brdo Drachenfels, trešnjin cvat, Bonnska katedrala, Beethovenova kuća, Stara gradska vijećnica, dvorac Poppelsdorfer, dvorac Drachenburg, muzeji i trgovina Haribo.

Tablica 7. Najpoznatija turistička atrakcija Bonna prema mišljenju ispitanika

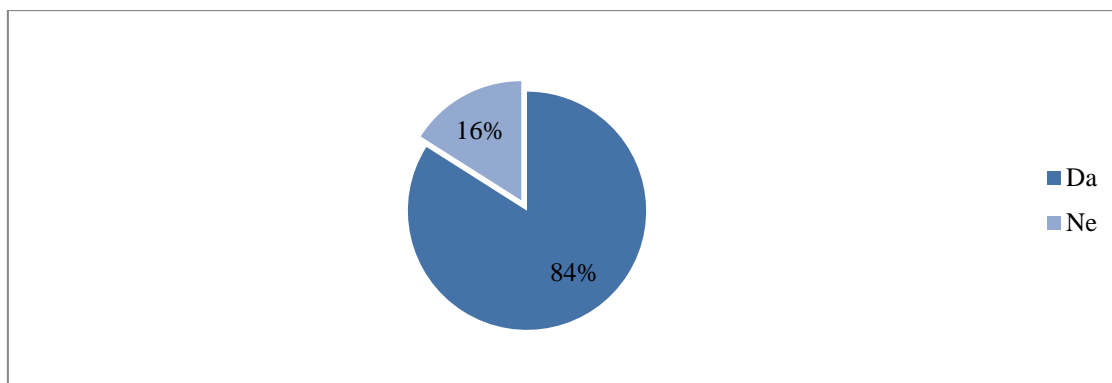
Prirodna znamenitost	Kulturna znamenitost	Ostalo
Rheinaue	Bonnska katedrala	Muzeji
Brdo Drachenfels	Beethovenova kuća	Trgovina Haribo
Trešnjin cvat	Stara gradska vijećnica	
	Dvorac Poppelsdorfer	
	Dvorac Drachenburg	

n=106

Izvor: Vlastito istraživanje autora

Prema grafikonu 13. veći dio ispitanika (84%) navelo je kako bi turistički posjetilo grad Köln, dok je manji broj ispitanika (16%) označilo da nebi posjetilo grad Köln.

Grafikon 13. Ispitanici koji nisu ostvarili turistički posjet Kölnu ali bi željeli

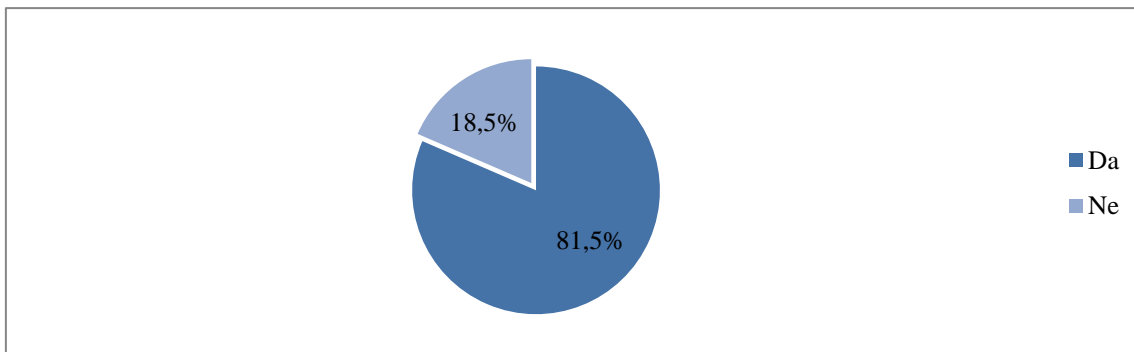

n=213

Izvor: Vlastito istraživanje autora

Prema grafikonu 14. veći dio ispitanika (81,5%) navelo je kako bi turistički posjetilo grad Bonn, dok manji broj ispitanika (18,5%) nema želju za ostvarenjem turističkog posjeta Bonnu.

Grafikon 14. Ispitanici koji nisu ostvarili turistički posjet Bonnu ali bi željeli

n=227

Izvor: Vlastito istraživanje autora

7.3. Ograničenja istraživanja

Moguće ograničenje provedenog istraživanja čini reprezentativnost uzorka. Istraživanje je provedeno na on-line uzorku, odnosno namjernom uzorku. Također, veliki raspon je u godinama ispitanika, najviše ispitanika bilo je u dobi od 18 do 34 godine, što je važno uzeti u obzir kod razvoja vlastitog identiteta osobe jer tijekom određenih životnih razdoblja okolina može imati veći ili manji utjecaj na ponašanje osobe. Važno je istaknuti da su u istraživanju sudjelovali ispitanici koji su ostvarili turistički posjet Kölnu ili Bonnu te ispitanici koji nisu turistički posjetili Köln ili Bonn, što je u dijelu o najzanimljivijim turističkim atrakcijama gradova moglo utjecati na dobivene rezultate.

8. ZAKLJUČAK

Turizam je dinamična pojava koja je nastala kao odraz razvoja društva. Čovjek u turizmu sudionik je u stalnim migracijama koje se nazivaju turizmom. Turistička kvaliteta prostora ovisi o atraktivnim faktorima u turizmu. Slobodno vrijeme sve češće korišteno je u obliku suvremenog masovnog turizma. Fizička osoba, odnosno čovjek, središnja je točka svakog putovanja. Turistička destinacija predstavlja geografski prostor na kojem se provodi turistička aktivnost. Radom obrađen je pojam turističkih resursa. Turistički resursi važan su element za razvoj turizma u zemlji, destinaciji ili gradu. Primarni turistički resursi čine već postojeći element u razvoju turizma. Klimatski, geomorfološki, hidrografski, biogeografski i pejzažni resursi čine prirodne turističke resurse. Kulturno-povijesni, etnosocijalni, umjetnički, manifestacijski i ambijentalni resursi čine društvene turističke resurse. Za daljnji razvoj, zemlje ili gradovi, uvode turističke atrakcije i turističke resurse čija je glavna svrha privlačenje turista i povećanje turističkog prometa u zemlji. Sjeverna Rajna-Vestfalija regija je koja se sastoji od pet upravnih okruga. Gradovi Köln i Bonn, smješteni uz rijeku Rajnu, nalaze se u regiji Sjeverna Rajna-Vestfalija, svaki sa svojom kulturom, povijesti te raznolikom strukturom turista. Važnost povijesti i izgradnje turističkih atrakcija opisano je gradovima Kölnom i Bonnom. Köln i Bonn privlače turiste iz svih zemalja svijeta, svaki sa svojim obilježjima i razlikama u turističkim znamenitostima. Kölnska katedrala važna je znamenitost grada Kölna koja svake godine bilježi značajan posjet turista. Putem organizatora međunarodnih sajмова u Kölnu, Koelnmesse-a omogućeno je održavanje brojnih događanja koja privlače turiste, sudionike iz raznih zemalja. Prostor rijeke Rajne obitava prirodnim resursima koji privlače turiste, značajne atrakcije na tom području su vožnja rijekom Rajnom te Rheinaue, park u gradu Bonnu. Kulturna raznolikost gradova također je element razvoja turizma Kölna i Bonna, utjecajem kultura i izgradnjom raznih dijelova grada, infrastruktura u gradovima zadovoljava potrebe pojedinog turista. Zračna luka Köln-Bonn važan je element u razvoju turizma povezujući gradove s brojnim turistima iz svih zemalja svijeta. Razvoj gradova kroz vrijeme prikazan je strukturom turista kroz godine.

Drugi dio rada odnosio se na provedeno istraživanje. Istraživanjem prikazana je razlika između gradova Kölna i Bonna. Istraživanjem se utvrdila informiranost osoba o

gradovima Kölnu i Bonnu, odnosno informiranost putem turističkog posjeta ili putem internetskih mreža. Pojam i važnost atraktivnih turističkih resursa vidljiva je pomoću provedenog istraživanja. Provedenim istraživanjem utvrđeno je da su kulturne znamenitosti najatraktivnije i najposjećenije turističke atrakcije. Utjecaj razvoja tehnologije odražava se u broju turista i pojmu atraktivnih turističkih znamenitosti za turista. U odnosu na rezultate provedenog istraživanja grad Köln bilježi veći broj turista u odnosu na grad Bonn. Kölnska katedrala najvažnija je i najzanimljivija turistička atrakcija grada Kölna. Provedenim istraživanjem zaključeno je da motivacija turista za posjet gradovima Kölnu i Bonnu velika je, iako je nezamjetno veći broj, u odnosu na ukupan broj ispitanika, informiran o gradovima Kölnu i Bonnu putem internetskih mreža. Prema asocijacijama na riječ Köln i riječ Bonn utvrđeno je da ispitanici uz navedene gradove najviše vežu turističke atrakcije i znamenitosti te obilježja gradova. Provedenim istraživanjem zaključeno je da turisti najviše posjećuju turističke atrakcije gradova koje su u pojedinom gradu najpoznatije te rijetko manje poznate turističke atrakcije gradova Kölna i Bonna.

9. LITERATURA

1. Antunac, I. (2001). Turizam: Teorijsko-znanstvene rasprave. Zagreb: Institut za turizam.
2. Beckenham, L. (2021). The Culture Trip: The Best Hotels in Bonn, Germany [online]. The Culture Trip. Dostupno na: <https://theculturetrip.com/europe/germany/articles/the-6-best-hotels-in-bonn-germany/> (30.7.2021.)
3. Bonn Region-Tourismus & congress (2020). Die Region Bonn boomt 2019 Jahresbilanz im Tourismus mit neuem Rekord [online]. Bonn Region. Dostupno na: <https://www.bonn-region.de/services/files/2019%20Jahresbilanz%20Tourismus.pdf> (17.5.2021.)
4. Bonn: Bericht aus Bonn - Bonn und die Region auch 2018 beliebtes Reiseziel [online]. Bonn. Dostupno na: <https://www.bonn.de/pressemitteilungen/2019/februar/pressemitteilungen.38541.php> (23.5.2021.)
5. Bonn: Facts and figures [online]. International Bonn. Dostupno na: <https://international.bonn.de/services/information-for-media/facts-and-figures.php> (21.5.2021.)
6. Bonn: Germany [online]. Britannica. Dostupno na: <https://www.britannica.com/place/Bonn> (1.6.2021.)
7. Bonn: Region Bonn: Tourismus-Jahresbilanz 2019 mit neuem Rekord [online]. Bonn. Dostupno na: <https://www.bonn.de/pressemitteilungen/februar/region-bonn-tourismus-bilanz-2019-mit-neuem-rekord.php> (17.3.2021.)
8. Bonnregion: Palais Schaumburg [online]. Bonnregion. Dostupno na: <https://www.bonn-region.de/sightseeing-and-culture/palais-schaumburg-en.html> (20.5.2021.)
9. Burdet, M. (2017.) Geography Case Study: Primary and Secondary Tourist Resources [online]. Geography Case Study. Dostupno na: <https://www.geographycasestudy.com/primary-and-secondary-tourist-resources/> (1.6.2021.)

10. Cologne Bonn Airport: Flughafen Köln/Bonn GmbH [online]. Cologne Bonn Airport. Dostupno na: <https://www.cologne-bonn-airport.com/en/company/flughafen-koelnbonn-gmbh.html> (22.5.2021.)
11. Cologne: Museums [online]. Cologne. Dostupno na: <https://www.cologne.de/what-to-do/museums.html> (26.3.2021.)
12. Cologne: The Cologne Cathedral [online]. Cologne. Dostupno na: <https://www.cologne.de/what-to-do/the-cologne-cathedral.html> (1.6.2021.)
13. Cologne: What to do [online]. Cologne. Dostupno na: <https://www.cologne.de/what-to-do> (1.6.2021.)
14. Cologne: ZOO [online]. Cologne. Dostupno na: <https://www.cologne.de/what-to-do/zoo.html> (3.4.2021.)
15. Čavlek, N.; Bartoluci, M.; Prebežac, D., i sur. (2011). Turizam: Ekonomske osnove i organizacijski sustav. Zagreb: Školska knjiga.
16. Dearsley, B. (2019). Planet Ware: 12 Best Places to Visit in Germany [online]. Planet Ware. Dostupno na: <https://www.planetware.com/germany/best-places-to-visit-in-germany-d-1-13.htm> (26.3.2021.)
17. Dearsley, B. (2020). PlanetWare: 12 Top-Rated Tourist Attractions in Bonn [online]. PlanetWare. Dostupno na: <https://www.planetware.com/tourist-attractions-/bonn-d-nw-bon.htm> (4.5.2021.)
18. Dearsley, B. (2020). PlanetWare: 15 Top-Rated Tourist Attractions & Things to Do in Cologne [online]. PlanetWare. Dostupno na: <https://www.planetware.com/tourist-attractions-/cologne-d-nw-col.htm> (4.5.2021.)
19. Dearsley, B. (2021.) Planet Ware: 15 Top-Rated Tourist Attractions in Germany [online]. Planet Ware. Dostupno na: <https://www.planetware.com/tourist-attractions/germany-d.htm> (26.3.2021.)
20. Du Mont, R. N. (2004). Gebrauchsanweisung für Köln. München: Piper.
21. DW: Top 10: Germany's largest cities [online]. DW. Dostupno na: <https://www.dw.com/en/top-10-germanys-largest-cities/g-52632011> (26.3.2021.)

-
22. Emporis: KölnTurm [online]. Emporis. Dostupno na: <https://www.emporis.com/buildings/109573/koelnturm-cologne-germany> (1.6.2021.)
23. GPS my city: Kennedy Bridge, Bonn [online]. GPS my city. Dostupno na: <https://www.gpsmycity.com/attractions/kennedy-bridge-51391.html> (20.5.2021.)
24. Graefe, L. (2021.) Statista: Entwicklung der Anzahl der touristischen Ankünfte und Übernachtungen in Köln in den Jahren von 2002 bis 2020 [online]. Statista. Dostupno na: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/235358/umfrage/anzahl-der-touristischen-ankuenfte-und-uebernachtungen-in-koeln/> (17.3.2021.)
25. Grothues, R. (2007). LWL: Westfalen innerhalb der administrativen Gliederung Nordrhein-Westfalens [online]. LWL. Dostupno na: https://www.lwl.org/LWL/Kultur/Westfalen_Regional/Gebiet_Identitaet/Administrative_Gliederung (1.5.2021.)
26. Hörig, M.; Gier, F. (2011). Erlebnis/Vibrant Bonn. Essen: Verlag Beleke GmbH, Essen, Aachen, Dortmund, Lubeck, Wiesbaden.
27. IHK-Initiative Rheinland (2020). Tourismusbarometer Rheinland: Jahresbericht 2020. [online]. Dostupno na: <https://www.aachen.ihk.de/blueprint/servlet/resource/blob/4824380/219f71fd1cab13ebd539f27533de3ec5/tourismusbarometer-rheinland-jahresbericht-2020-data.pdf> (17.5.2021.)
28. Informationssystem Tourismus. (2019). Dusseldorf. Köln: Statistiken 2018 für die Reisedestination Köln [online]. Dostupno na: <https://www.koelntourismus.de/planen-informieren/service/trade/statistik/2018/> (20.4.2021.)
29. Informationssystem Tourismus. (2020). Dusseldorf. Köln: Statistiken 2019 für die Reisedestination Köln [online]. Dostupno na: <https://www.koelntourismus.de/planen-informieren/service/trade/statistik/2019/> (17.4.2021.)
30. Ingenlath, A. (2019). Beherbergungsstatistik 2018: 2018: neuntes Wachstumsjahr in Folge für die Beherbergungsbetriebe in NRW [online].

- Tourismus NRW. Dostupno na: <https://www.touristiker-nrw.de/beherbergungsstatistik-2018/> (4.7.2021.)
31. Ingenlath, A. (2020). Beherbergungsstatistik 2019: 2019: zehntes Wachstumsjahr in Folge für die Beherbergungsbetriebe in NRW [online]. Tourismus NRW. Dostupno na: <https://www.touristiker-nrw.de/beherbergungsstatistik-2019/> (4.7.2021.)
32. Jadrešić, V. (2001). Turizam u interdisciplinarnoj teoriji i primjeni. Zagreb: Školska knjiga.
33. Jelinčić, D.; Gulišija, D.; Bekić, J. (2010). Kultura, turizam, interkulturalizam. Zagreb: Meandarmedia, Institut za međunarodne odnose.
34. Karlovac, M. (2008). Teorija planiranja održivog turističkog proizvoda. Zagreb: Školska knjiga.
35. Knežević, R. (2008). Contents and assessment of basic tourism resources. Rijeka: Sveučilište u Rijeci, str. 79-94.
36. Koeln Tourismus: Cölner Hofbräu P. Josef Früh [online]. Koeln Tourismus. Dostupno na: <https://location.koelntourismus.de/a-coelner-hofbraeu-p-josef-frueh?type=tagungshotels-koeln> (30.7.2021.)
37. Koelnmesse: 90 years of Koelnmesse. Dostupno na: <https://www.koelnmesse.com/company/us/history/the-koelnmesse-in-9-decades/> (17.5.2021.)
38. Koelnmesse: Koelnmesse in figures. Dostupno na: <https://www.koelnmesse.com/company/us/koelnmesse-in-figures/> (17.5.2021.)
39. Koelnmesse: The history of Koelnmesse. Dostupno na: <https://www.koelnmesse.com/company/us/history/> (17.5.2021.)
40. Koelnmesse: Us-success built on togetherness [online]. Dostupno na: <https://www.koelnmesse.com/company/us/> (1.5.2021.)
41. Köln: Cologne Old Town [online]. Cologne Tourism. Dostupno na: <https://www.cologne-tourism.com/see-experience/poi/cologne-old-town/> (3.4.2021.)
42. Köln: Statistiken 2018 für die Reisedestination Köln [online]. Köln Tourismus. Dostupno na: <https://www.koelntourismus.de/planen-informieren/service/trade/statistik/2018/> (5.4.2021.)

-
43. Köln: Statistiken 2019 für die Reisedestination Köln [online]. Köln Tourismus. Dostupno na: <https://www.koelntourismus.de/planen-informieren/service/trade/statistik/2019/> (5.4.2021.)
  44. Kunst, I. (2012). Hrvatski turizam i EU integracije: Prilog razvojnoj održivosti. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk, Institut za turizam.
  45. Lepping, L.; Hinzen, L. (2018). Kölner Stadt-Anzeiger: Kuriose Hotels in NRW 18 originelle Übernachtungen für besondere Kurztrips [online]. Kölner Stadt-Anzeiger. Dostupno na: <https://www.ksta.de/freizeit/kuriose-hotels-in-nrw-18-originelle-uebernachtungen-fuer-besondere-kurztrips--2045684?cb=1627662899224> (30.7.2021.)
  46. Marković, S. i Z. (1967). Osnove turizma. Zagreb: Školska knjiga, str. 62.
  47. Matthes, C. (2015). Spingo: What's The Difference Between a Conference, Expo, Trade Show, and Summit [online]. Spingo. Dostupno na: <https://www.spingo.com/blog/post/b2b-whats-the-difference-between-a-conference-convention-trade-show-and-sum> (3.5.2021.)
  48. Münzer, B. (2015). Trivago Magazine: Kölner Hotels so besonders wie die Domstadt am Rhein [online]. Trivago Magazine. Dostupno na: <https://magazine.trivago.de/8-koelner-hotels-der-besonderen-art/> (30.7.2021.)
  49. Nations Online: Nordrhein-Westfalen [online]. Nations Online. Dostupno na: <https://www.nationsonline.org/oneworld/Germany/nordrhein-westfalen.htm> (3.7.2021.)
  50. Navarro, D. (2015). Tourist resources and tourist attractions: conceptualization, clasiffication and assessment. Cuadernos de Turismo. Murcia: Universidad de Murcia, str. 481-484.
  51. North Rhine–Westphalia: state, Germany [online]. Britannica. Dostupno na: <https://www.britannica.com/place/North-Rhine-Westphalia> (3.7.2021.)
  52. NRW Tourism: Unusual accommodation [online]. NRW Tourismus. Dostupno na: <https://www.nrw-tourism.com/unusual-accommodation#unusualaccommodation> (30.7.2021.)
  53. NRW Tourismus: Sehenswürdigkeiten in NRW [online]. NRW Tourismus. Dostupno na: <https://www.nrw-tourismus.de/sehenswuerdigkeiten> (30.7.2021.)

-
54. NRW-Tourism: The wild Siebengebirge [online]. NRW-Tourism. Dostupno na: <https://www.nrw-tourism.com/the-wild-siebengebirge> (1.5.2021.)
  55. Perpedalo: Geschichte von Perpedalo und Köln-Rikscha [online]. Perpedalo. Dostupno na: <https://www.perpedalo.de/ueber-uns/> (4.5.2021.)
  56. Poljanec-Borić, S. (2011). Hrvatsko društvo i turizam: Prilog socioekonomiji lokalnog razvoja. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar.
  57. Schlüsseldienst Köln [online]. Dostupno na: <https://schlüsseldienst- köln.de/stadt/> (17.3.2021.)
  58. Senečić, J.; Vukonić, B. (1993). Marketing u turizmu. Zagreb: Školska knjiga.
  59. Statista: Ranking of the world's largest exhibition halls in 2019, by gross hall capacity [online]. Statista. Dostupno na: <https://www.statista.com/statistics/264240/largest-exhibition-halls-in-the-world-by-hall-capacity/> (22.5.2021.)
  60. Stehkamper, H. Cologne: Architecture of Cologne [online]. Britannica. Dostupno na: <https://www.britannica.com/place/Cologne-Germany/Architecture> (1.6.2021.)
  61. Structurae: Konrad Adenauer Bridge [online]. Structurae. Dostupno na: <https://structurae.net/en/structures/konrad-adenauer-bridge> (20.5.2021.)
  62. Stühling, C., Ingenlath, A. (2019). Tourismusstatistik Nordrhein-Westfalen: Chartbericht 2018 [online]. Tourismus NRW. Dostupno na: <https://www.touristiker-nrw.de/wp-content/uploads/2019/02/Beherbergungsstatistik-NRW-Jan.-Dez.-2018.pdf> (4.7.2021.)
  63. Stühling, C., Ingenlath, A. (2020). Tourismusstatistik Nordrhein-Westfalen: Chartbericht 2019 [online]. Tourismus NRW. Dostupno na: <https://www.touristiker-nrw.de/wp-content/uploads/2020/02/Beherbergungsstatistik-NRW-2019-mit-Destatis.pdf> (4.7.2021.)
  64. Stühling, C., Ingenlath, A. (2021). Beherbergungsstatistik 2020: Ankünfte und Übernachtungen im Reiseverkehr in NRW von Januar bis Dezember 2020

- [online]. Dostupno na: https://www.it.nrw/sites/default/files/atoms/files/50a_21.pdf (27.7.2021.)
65. Stühling, C., Ingenlath, A. (2021). Beherbergungsstatistik 2020: Chartbericht 2020 [online]. Tourismus NRW. Dostupno na: <https://www.touristiker-nrw.de/wp-content/uploads/2021/02/Beherbergungsstatistik-2020.pdf> (27.7.2021.)
66. Tradefest: The Best Cologne Trade Shows in 2020 & 2021 [online]. Tradefest. Dostupno na: <https://tradefest.io/en/selection/best-conventions-and-expos-in-cologne> (17.5.2021.)
67. Tripadvisor: Bridges in Cologne [online]. Tripadvisor. Dostupno na: https://www.tripadvisor.com/Attractions-g187371-Activities-c47-t5-Cologne_North_Rhine_Westphalia.html (1.5.2021.)
68. Tsartas, P., Sarantakou, E. (2017). The SAGE International Encyclopedia of Travel and Tourism: Tourism Resources. U: Lowry, L., L., ur., Thousand Oaks: SAGE Publications, Inc.
69. Ubeg: Bonner Bogen, Bonn, Germany [online]. Ubeg. Dostupno na: <http://www.ubeg.de/EN/Projects/Bonner-Bogen/bonner-bogen.html> (20.5.2021.)
70. UN Bonn: About UN Bonn [online]. UN Bonn. Dostupno na: <https://www.unbonn.org/about> (3.5.2021.)
71. Vukonić, B. (1987). Turizam i razvoj. Zagreb: Školska knjiga.
72. Walkhoff, E. (2019). Black Box events: Messestandort Deutschland: Diese deutschen Messestädte sollten Sie im Auge behalten [online]. Dostupno na: <https://www.blackboxevents.de/2019/messestandort-deutschland-diese-deutschen-messestaedte-sollten-sie-im-auge-behalten/> (3.5.2021.)
73. World Population Review: Cologne Population 2021. [online]. World Population Review. Dostupno na: <https://worldpopulationreview.com/world-cities/cologne-population> (4.5.2021.)

PRILOZI

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Spol ispitanika.....	35
Grafikon 2. Dob ispitanika	35
Grafikon 3. Ispitanici koji su ostvarili turistički posjet Kölnu	36
Grafikon 4. Ispitanici i turističke atrakcije Kölna koje su posjetili tijekom svog turističkog boravka	36
Grafikon 5. Najzanimljivije turističke atrakcije Kölna tijekom turističkog posjeta.....	37
Grafikon 6. Ispitanici koji su ostvarili turistički posjet Bonnu	37
Grafikon 7. Ispitanici i turističke atrakcije Bonna koje su posjetili tijekom svog turističkog boravka	38
Grafikon 8. Najzanimljivije turističke atrakcije Bonna tijekom turističkog posjeta	39
Grafikon 9. Ispitanici informirani o Kölnu putem internetskih mreža	40
Grafikon 10. Najzanimljivije turističke atrakcije Kölna putem internetskih mreža.....	41
Grafikon 11. Ispitanici informirani o Bonnu putem internetskih mreža	41
Grafikon 12. Najzanimljivije turističke atrakcije Bonna putem internetskih mreža	42
Grafikon 13. Ispitanici koji nisu ostvarili turistički posjet Kölnu ali bi željeli	43
Grafikon 14. Ispitanici koji nisu ostvarili turistički posjet Bonnu ali bi željeli.....	44

POPIS SLIKA

Slika 1. Kölnska katedrala	15
Slika 2. Stara gradska vijećnica	20
Slika 3. Spomenik Beethovenu na Munsterplatzu	20
Slika 4. Bonnska katedrala	21
Slika 5. Sveučilište u Bonnu.....	22
Slika 6. Bad Godesberg	25

POPIS TABLICA

Tablica 1. Turistički dolasci i noćenja u regiji Sjeverna Rajna-Vestfalija 2018., 2019. i 2020. godine	27
--	----

Tablica 2. Turistički dolasci i noćenja u gradu Kölnu 2018., 2019. i 2020. godine.....	29
Tablica 3. Turistički dolasci i noćenja u gradu Bonnu 2018., 2019. i 2020. godine.....	31
Tablica 4. Asocijacije na riječ Köln	39
Tablica 5. Asocijacije na riječ Bonn.....	40
Tablica 6. Najpoznatija turistička atrakcija Kölna prema mišljenju ispitanika.....	42
Tablica 7. Najpoznatija turistička atrakcija Bonna prema mišljenju ispitanika	43

PRILOG 1. Anketni upitnik

ISTRAŽIVANJE TURISTIČKIH RESURSA KÖLNA I BONNA

Poštovani!

Moje ime je Katarina Sambolek i studentica sam 3. godine preddiplomskog stručnog studija Menadžment turizma i sporta na Međimurskom veleučilištu u Čakovcu. U svrhu prikupljanja podataka za potrebu izrade završnog rada provodim istraživanje na temu "Turistički resursi Kölna i Bonna". Za upitnik nije nužno da ste posjetili Köln ili Bonn, bitno je Vaše mišljenje o turističkim resursima gradova Kölna i Bonna. Rezultati istraživanja koristiti će se isključivo za izradu završnog rada.

Anketa je anonimna. Sastoji se od 18 pitanja i potrebne su 3 minute za rješavanje ankete.

Unaprijed Vam se zahvaljujem na uloženom trudu i vremenu.

1. Spol: M   Ž

2. Dob: 18-24   25-34   35-49   50-64   65 i više

3. Jeste li posjetili Köln? Ako niste prijedite na 6. pitanje. Da   Ne

4. Koje turističke atrakcije ste posjetili tijekom svog turističkog posjeta Kölnu?

Kölnska katedrala

Zoološki vrt

Botanički vrt

Muzej Ludwig

Ostalo: _____
_____
_____

5. Koja od navedenih turističkih atrakcija Vam je bila najzanimljivija?

Kölnska katedrala

Zoološki vrt

Botanički vrt

Muzej Ludwig

Ostalo: _____
_____
_____

6. Jeste li posjetili Bonn? Ako niste prijedite na 9. pitanje. Da   Ne

7. Koje turističke atrakcije ste posjetili tijekom svog turističkog posjeta Bonnu?

Stara gradska vijećnica

Beethovenova kuća

Bonnska katedrala

Dvorac Poppelsdorfer

Ostalo: _____
_____
_____

8. Koja od navedenih turističkih atrakcija Vam je bila najzanimljivija?

Stara gradska vijećnica

Beethovenova kuća

Bonnska katedrala

Dvorac Poppelsdorfer

Ostalo: _____
_____
_____

9. Na što Vas asocira riječ Köln?

Odgovor: _____
_____
_____
_____

10. Na što Vas asocira riječ Bonn?

Odgovor: _____
_____
_____
_____

11. Jeste li upoznati s turističkim atrakcijama grada Kölna putem internetskih mreža?
Ako niste prijedite na 13. pitanje.

Da   Ne

12. Koja od turističkih atrakcija Kölna na internetskim mrežama Vam je najzanimljivija?

Kölnska katedrala

Zoološki vrt

Botanički vrt

Muzej Ludwig

Ostalo: _____

_____

13. Jeste li upoznati s turističkim atrakcijama grada Bonna putem internetskih mreža?
Ako niste prijedite na 17. pitanje.

Da   Ne

14. Koja od turističkih atrakcija Bonna na internetskim mrežama Vam je najzanimljivija?

Stara gradska vijećnica

Beethovenova kuća

Bonnska katedrala

Dvorac Poppelsdorfer

Ostalo: _____

_____

15. Prema Vašem mišljenju, najpoznatija turistička atrakcija Kölna je?

Odgovor: _____

_____

16. Prema Vašem mišljenju, najpoznatija turistička atrakcija Bonna je?

_____

Odgovor: _____

_____

_____

_____

17. Ako niste, biste li posjetili Köln?

Da   Ne

18. Ako niste, biste li posjetili Bonn?

Da   Ne